

ÉLETTÜNK

XXXVII. évf. 9. szám (37. Jg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

2005. szeptember

ANGLIKÁN-KATOLIKUS KÖZÖS NYILATKOZAT MÁRIÁRÓL

Anglikánok és katolikusok május 16-án, Seattle-ben bemutatták Máriáról szóló közös nyilatkozatukat, amelynek címe: „Mária: kegyelem és reménység Krisztusban”. A szöveg közzétételét ötéves előkészítő munka előzte meg, kidolgozója a VI. Pál és az akkori canterburyi érsek, Michael Ramsey által 1970-ben felállított ARCIC (Anglikán-Római Katolikus Nemzetközi Bizottság), amely ma a katolikus egyház és az anglikán közösség egyházai közötti teológiai párbeszéd hivatalos orgánuma.

A jelenleg csak angol nyelven olvasható szöveget az ARCIC két társelnöke, Peter F. Carnley, Perth érseke, az ausztráliai anglikán egyház prímása és Alexander J. Brunett, Seattle katolikus érseke mutatta be.

Ez az első olyan kétoldalú tárgyalások eredményeként megszülető közös dokumentum, amely Máriával foglalkozik. „Olyan nyelvezetet próbáltunk kialakítani - írják az ARCIC vezetői a szöveg bevezetőjében -, amely visszatérőzi azt, ami közös, és túllép a múlt vitáin. Ugyanakkor bátran szembe kellett néznünk a szövegben olyan dogmatikai definíciókkal, amelyek bár részben részei a római katolikusok hitének, nagymértékben idegenek az anglikánokéi.”

A dokumentum 80 paragrafusra tagolódik: a legterjedelmesebb szakasz (§ 6-30) Mária Szentírásban betöltött szerepét vizsgálja. A nyilatkozat ezután bemutatja, hogyan látták az egyház első zsinatai, az egyházatyák és a kereszténység első évszázadainak teológusai Mária alakját. Ezután a Mária-tisztelet középkori felvirágzását és az abból fakadó teológiai vitákat ismerteti, különös tekintettel a reformáció gondolkodóira.

Az első két szakaszban megtalálható összhang a dokumentum harmadik részében segít feloldani a legégetőbb problémákat, amelyek a két Mária-dogmához (a IX. Piusz által 1854-ben kihirdetett szeplőtelen fogantatás, illetve a XII. Piusz által 1950-ben hittétellel emelt Mária mennybevétele) kapcsolódnak. A Bizottság nem oldja fel teljesen az anglikánok és a katolikusok közötti nézeteltérést, de részletesen foglalkozik a víta alapját képező két fordulattal, amelyek az isteni kinyilatkoztatásra vonatkoznak - az anglikán egyház számára ugyanis „a Szentírás tartalma mindazt, ami az üdvösséghez szükséges: így mindaz, ami nem olvasható abban, vagy abból nem igazolható, nem kérhető számon senkitől hitéletként, vagy az üdvösség előfeltételként”.

A dokumentum a II. Vatikáni zsinat fényébe helyezi a kérdéses mondatokat, s elismeri a Szentírás központi szerepét a kinyilatkoztatás közvetítésében. „Amikor a Római Katolikus Egyház kijelenti, hogy egy igazságot Isten nyilatkoztatott ki, nem jelenti azt, hogy új kinyilatkoztatást hirdet. Ezek a definíciók jóval inkább arról kívánnak tanúságot tenni, amit kezdettől fogva kinyilatkoztattak.”

A befejező rész közös kijelentések sorát tartalmazza, amelyekben megállapítják: „Mária szerepének értelmezése soha nem homályosíthatja el Krisztus mint az egyetlen közvetítő szerepét”, ugyanakkor megerősítik: „nem lehet valaki hűséges a Szentírásához, ha nem tekint méltó figyelemmel Mária személyére”. SIR/MK

EUCHARISZTIZÁLJ VELÜNK

Írta: DR. KEREKES KÁROLY O. CIST.

II. János Pál pápa 2003. nagycsütörtökén adta ki „Az Egyház az eucharisztziából él” című enciklikáját. Nincs ebben semmi új tanítás, mégis mintegy rányit azokra a lehetőségekre, alkalmakra, amikor mi is megtapasztalhatjuk azt, amit a János evangéliumában (5, 4) olvasunk:

„Az Úr angyala leszállt a tóra, és fölka-varta a vizet. Aki ezután elsőként lépett a vízbe, az addig meggyógyult, bármilyen betegségben szenvedett is”. Ilyen események láttán az addig már-már reményüket veszített tanítványokat egyetlen nagy életmenny töltötte el: ellenállhatatlanul fénylő, égigérő hitté, legyőzhetetlenül erős reménységgé és földöntúli örömgümölcsökké és boldogságot termő életmagvakká lehettek (változhattak át) az ő szavaik és cselekedeteik. Az első három évszázad keresztényei nemre, rangra, életkorra való különbség nélkül vallották (a mártír-aktákban hivatalosan is ránhagyományozva): „Sine Eucharistia vivere non possumus”, azaz: Eucharisztia nélkül mi nem tudunk élni!

Igaz, a későbbi századokban olykor-olykor alábbhagyott az „eucharisztizálás”, az Eucharisztziából fakadó élet. Főként a nyugati közösségek egyikében-másikában, legalábbis egy időre. A keleti, ortodox testvéreinknél mintha élőben megmaradt volna ez a gyökeresen „eucharisztizáló élet”. Tudniillik ott, ahol a liturgia erőteljesebben átítta a hívő mindennapi szentségi-szentlélményi életét. Legyen szabad ennek szemléltetésére saját tapasztalatunkból is élő példák szolgáljanak. Igaz, ott az élő, a mindennapi nyelvhasználatban is hallhatjuk az eucharisztó (köszönöm) és efcharisztó (hálám) tettekkel is kifejezem, gyakorlatom) szavakat.

EUCHARISZTIZÁLJUNK

Életem sorát úgy intézte a Gondviselés, hogy az 1952-53-as iskolai évben néhány hónapot az akkor nagyon zűrzavaros időkben a görög menekültek számára épített Görögfaluban (hivatalos nevén Beloianiszban) tölthettem görög-magyar tanárként. Csodálatos tapasztalatokkal gazdagított engem az Úristen. Ehhez kapcsolódik az, amit a katolikusok között sem igen használatos „eucharisztizálás” szóhoz és annak életté váltásához el kell mondanom. Először is az

alapszóhoz, az eucharisztó ígéhez kapcsolótnak. A tanácselnök-helyettes magyar ember volt. Ott élt Beloianiszban 3 éveske kislányával. A mama egy napon azzal lep meg engem, hogy az ő kislánya

Az eucharisztikus Asszony, Jean Auguste Dominique Ingres, 1854, Musée d'Orsay, Párizs

„perfekt” görögül szót ért az őket meglátogató görögökkel. Hű-ha, gondoltam magamban. Ezt bizony én (a görög tanár) nem igen mondhatom el magamról. A mama szavaiból azonban kiderült, hogy miről is van szó. A kislány apját ügyes-bajos dolgaikban gyakran fölkeresik a görögök. Ilyenkor mindig hoznak a kislánynak valami kedvességet: süteményt, gyümölcsöt, cukorkát... Ilyenkor a kislány „perfektül” mondja nekik: „Efcharisztó”!

Lényegében ennyi az egész „perfekt” görög tudása: Hálás szívvel köszönöm! Nem kellett sokat gondolkoznom, rájöttem, hogy milyen nagy isteni bölcs sugallat rejlik ebben a situációban és mögött az egyetlen görög szó mögött. Az örök élet szempontjából tulajdonképpen elegendő, ha én - vagy bármelyikünk - ezt az egyetlen szót igaz szívvel (élő hitből) kimondom mindarra, amit a minket végtelen szeretetből teremtő Isten nekünk ad, küld, rendel; akkor én a „legperfektebb” beszélő viszonyban vagyok a világmindenség mindenható Urával, akit én Atyámnak szólíthatok. Mert ha ez az egyetlen szó „testté”, élő, cselekvő valósággá lesz bennünk, bármelyikünkben, akkor a legérthetlenebb titkot is megköszönöm, így fogadó Mária titkának részeseivé válunk: szívünkben élni kezd az a Jézus Krisztus, akiben mint Oltári-szentségben az örök életre nevelő ajándékként kapjuk a teremtmény szívbe egyáltalán még adható kegyelmeket. - Ilyen távlati vannak ennek az „eucharisztó” hála-szónak. De milyen távlati lehetnek akkor a hálaadásnak, - amit a már említett „eucharisztó”-ról mondtunk: a hálát gyakorlom, élelem.

Egy másik élményem, sajátosan az „eucharisztizálás”-nak mindennap megélhető hitbéli tartalmáról talán még beszédesebb.

EFCHARISZTIZA!

Beloianiszi emlék, 1952

Görögfalunak mondják, mert így érthetőbb, mint Beloianisz; - itt adott az Úr nekem hollója által, mint Illesnek, kenyeret, hogy szent hegyéig eljussak, a Hóbergig.

Görög és macedón nép. Egy voltam velük víg menyegzőkön és bús temetéseken. Így történt egyszer - A koporsó nyitva volt, imát mormolva hömpölygött a gyászmenet.

Két markos legény ment az úton, kezében kosár, és benne sok-sok szelet hófehér kenyér. Ha bárki feltűnt, ment a két legény s köszönt: „Efcharisztiza! Testvér, adj hálát velünk!

Segíts az Úrnak megköszönni mind, amit az Úr e megholt testvérben nekünk adott. Nézd, ott fekszik, az ő ajka már nem mozog; végy kenyerünkéből, efcharisztizálj velünk!

Hisz benne belőled is meghalt valami, és életéből egy rész benne él tovább. Efcharisztiza, mélységes tiúk e szó: Háládban Jézus él, s e holt is él - vedd!”

„Efcharisztiza”! Visszhangzik bennem ma is, a több évtized sem némithatta el. Uram, küldj bármilyen sorsot, tetszésed szerint, csak efcharisztizáló szívét adj nekem!

Görög testvéreink eucharisztizálásában lassunk követendő példát. Ha nem is szóról-szóra, pontról-pontra. A keletiek talán érzékenyebbek, nyitottabbak a szentségi, a „misztériumi” felé. Maguk a valóságok azonban, és a róluk szóló kinyilatkoztatott igazságok ugyanazok! Gondoljunk egyrészt az átváltoztatáskor idézett legutolsó jézusi szavakra: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”. Másrészt közvetlen az átváltoztatás utáni „Íme hitünk szent titka” papi felszólításra, a hívők szentlelkis hitéből fakadó „akklamációnkra”: „Halálotat hirdetjük, Urunk, és hittel valljuk feltámadását, amit el nem jössz”.

Megboldogult II. János Pál hatyudalának mondhatnánk „Az Egyház az Eucharisztziából él” című apostoli levelét. A csupán 6 ki fejezetből álló remekmű utolsó pontja, mintegy csattanója Máriáról, mint az „Eucharisztikus Asszonyról” szól. Az ő iskolájába kell beiratkozni annak, aki az üdvösség eucharisztikus királyi útján a legbiztosabban akar célhoz jutni. Azt mondja: Ha teljes gazdagságban akarjuk felfedezni az Egyház és az Eucharisztia bensőséges kapcsolatát, nem feledkezhetünk meg Máriáról, az Egyház Anyjáról és példaképeiről. Tudjuk, hogy ő együtt volt az apostolokkal az „állhatatos imádságban”, majd a menyemenetele után a Pünkösödöt váró közösségben. Együtt volt az első keresztény nemzedék híveivel „az Eucharisztia ünneplésében” is. Mária egész életében „Eucharisztikus Asszony”. Amikor az Egyház példaképként tekint Máriára, meghívást kap arra, hogy kövesse őt e szentséges misztériummal való kapcsolatában is.

Mélységes analógia van ezért Máriának az angyal szavára kimondott igen és az Ámen között, amit minden hívő kimond, amikor magához veszi az Úr testét... Amikor a látogatáskor méhében hordozta az Úr testét, a történelem első „tabernákulumává” lett. Ne feledjük, azért kaptuk az Eucharisztziát, hogy egész életünk Magnifikáttá, istenmagasztalássá, „szép köszönétté” váljon. □

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A Jóisten személyazonossági igazolványa

Norvégiában élő olvasónk, akinek a Szentháromságra vonatkozó kérdéseivel nemrég foglalkoztunk, ez alkalommal e-mail-en küldte el annak a beszélgetésnek főbb kérdéseit, amelyek egy baráti együttlét során felmerültek. A téma: **Lehet-e tudni, milyen a Jóisten? Mi a köze a világ folyásához, a mi életünkhöz? Idézünk olvasónk leveléből: „Döbbenetes, hogy ugyanahhoz a valláshoz tartozó, nagyjából egykorú férfiak, mennyire másképpen élik át az élet nagy kérdéseit. Nevezük a személyeket A, B, C-nek.**

A: Én azt hiszem - mint Einstein -, hogy valóban Isten teremtette a világot csodálatos természettörvényeivel, de utána már nem szól bele életünkbe.
B: Én viszont azt hiszem, hogy beleszól mindenki életébe, és imáinkkal befolyásolhatjuk Őt. Hisz pont? azért imádkozunk, hogy valami segítséget kapjunk.
C: A mi miértjeinkre úgyse kapunk választ, hiszen Isten nem ismerjük eléggé, és nem tudhatjuk, mit miért tesz, vagy enged meg. Legjobb a tényeket elfogadni, s akkor nincs probléma.”

Miklós atya kommentárja.

Szeretném elkerülni azt a benyomást, mintha én mindent tudnék a Jóistenről, és egy „ex cathedra” nyilatkozattal el akarám dönteni a vitatott kérdéseket. Ezért tartom helyénvalóbbnak, hogy a fenti három állásponthoz hozzáfűzzem a magam kommentárját.

IMASZÁNDÉKOK

Szeptemberre
1.

Imádkozunk, hogy minden nép kormánya tartsa tiszteletben a vallásszabadság jogát.

Azoknál a népeknél, illetve területeken kerül veszélybe a vallásszabadság joga, s ennek tiszteletben tartása, ahol más vallásokhoz tartozó kisebbség él együtt valamilyen vallási többséggel. Ennek kiáltó okai lehetnek: az elvárások a vallások alapvető tanításában, felépítésében, értékrendjében, filozófiai megalapozottságában és céljában, s még sok minden.

A probléma akkor kezdődik, amikor olyanok élnek közöttük, vagy az idők folyamán olyanok jönnek közéjük, akik mindezen kérdésekben más válaszokat tartanak igaznak. Ez a tény bizonyos ellenérzést vált ki a többségben, a nem tetszésből kezdve, a mély elítélésen keresztül, a gyűlöletig. Ők úgy érzik, hogy ha a kisebbség nem fogadja el a többség által jónak és helyesnek tartott állításokat, normákat, és ezzel az egész vallást, akkor meg kell büntetni őket, amíg hajlandók lesznek átvenni a többség nézetét. Ha ezt nem teszik, figyelmeztetni kell őket: jönnék a szóbeli csaták, tetlegességek, mártíriumok.

Ilyen esetben a többség vallásának követői nem gondolnak arra, hogy az embert Isten teremtette. Következésképpen Ő az élet ura, s az embernek nem áll jogában más vallású társa életét elvenni. Isten egymás elfogadására adta nekünk a kölcsönös tisztelet parancsát egymás iránt. A kormányok feladata, hogy törvények által biztosítsák a kölcsönös tiszteletet a különböző vallású emberek számára, a mondás szerint: „amit nem kívánsz magadnak, ne tedd másokkal sem!”

2.

Imádkozunk, hogy a fiatal egyházak igehirdetésének keresztényi üzenete mélyre hatoljon saját kultúránkban.

Az igehirdetés keresztényi üzenetének egyik forrása az isteni kegyelem, amelyért mindig imádkoznunk kell. Második forrása az igehirdető mély meggyőződéséből fakadó lelkesedés. Harmadik a tettek, amelyek igazolják a hirdetett igét. Jézus így mondja: „gyümölcsseiről ismeritek meg őket.”

Fejős Ottó

Már az első szóra felfigyeltem. Olvasónkat „megdöbbenette”, hogy három nagyjából egykorú, katolikus és hasonló műveltségű férfi álláspontja alapvető vallási, illetve világnézeti kérdésekről annyira különbözhet egymástól.

Meg kell, hogy mondjam: engem nem döbbenett meg. Megszoktam, hogy nem egyszer még nagynevű teológusok sincsenek egy véleményen bizonyos (másodrangú) kérdésekben. Az Egyház jelen gyakorlatra, hogy nem szól bele a vitába mindaddig, amíg a hit valamilyen alapvető kérdésében valaki nem kezd tévedést állítani.

Különbömben sem akarja megnyirbálni a tudományos kutatás és gondolkodás szabadságát. Ez egyfajta mérsékelt pluralizmushoz vezet, amit az Egyház nem kifogásol, mert rendkívül fontosnak tartja, hogy hívei gondolkodó emberek legyenek. Ezért nem bánja, sőt felbátorít, hogy nyugodt lélekkel tegyenek fel kényes kérdéseket is, ezektől az Egyháznak nincs mit félnie.

A veszélyt általában a félművelt személyek jelentik, és sajnos ezekből van garmadával. Érthető is, hiszen csak keveseknek van lehetőségük és idejük arra, hogy azokat a hitbéli ismereteket, amelyeket gyermek- és ifjúkorban elsajátítottak, később az érett felnőtt szintjére emeljék. A média viszont - újságok, TV - naponta talál fel helytelen, felületes információkat, intéz gyakori támadást az Egyház tanítása ellen, főként a szexuális erkölcs területén. Idővel ez beszívárog az agyakba anélkül, hogy az állítások igazságát ellenőrizni tudnánk. Sokszor a cél: zavart kelteni és a közönséget szembeállítani az egyházi szervezettel. De térjünk rá a levélben ismertetett három nézetre.

A. Isten megeremtette a világot csodálatos természettörvényeivel, de utána már nem szól bele életünkbe.

Ez a nézete a „deizmizmus” néven ismert, meglehetősen antropomorfi, emberképű vallásfilozófiai iránynak: Isten olyan, mint egy építész, aki, ha elkészült az épület, többé nem kell, hogy törődjék vele. Madách is így látja „Az ember tragédiájá”-ban: „Be van fejezve a nagy mű, igen. A gép forog, az alkotó pihen. Évmilliókig eljár tengelyén, míg egy kerékfogát újítani kell.” A szabadkőművesség vallási eszmevilágának középpontjában szintén ilyen Isten áll, aki a világ „Nagy Építőmestere”, de miután megalkotta, nem „avatkoz be” a világ rendjébe, hanem azt a belé teremtett törvényekre bízta.

Egy ilyen felfogás egy egész sor logikai ellentmondást tartalmaz. Ha például elfogadjuk, hogy Isten a Teremtő, tehát a lét forrása és teljessége, akkor ebből az következik, hogy a lételem nem csak egy pillanatra adja, hanem a teremtést lételem is tartja. A lét-adás és a lételem-tartás egymást feltételezik: a teremtés, azaz a lét-adás értelmetlen lenne, ha nem követné a lételem-tartást, ami máris „beavatkozás” a világ létébe, mert nem egyéb, mint folytatott, állandó teremtés. A Mindenség csak azért és addig létezik, amíg Isten lételem tartja.

Egy másik szempont, amely a deizmus Isten-fogalmának ellentmondásosságára rávilágít, a Teremtés célja. Senki se állítja, hogy Isten azért teremtett, mert szükség volt rá, vagy mert egy kicsit szórakozni akart. A Teremtés a teremtmények javát szolgálja: Isten részesíteni akarta őket mindabban a jóban, ami Ő maga. A másik lény részesítése a jóban - a szeretet. Isten „beavatkozása” az általa teremtett világ létébe, életébe, nem más, mint a szeretetnek, az Ő lényegének ki-

VELÜNK VAN

9.

AZ EGYHÁZ SZEREPE AZ EUCHARISZTIÁBAN

Amint az Eucharisztia hozza létre az Egyházat, úgy az Egyház hozza létre az Eucharisziát. Az Eucharisztia megvalósítását az Úr Jézus az Egyházra bízta, amikor apostolainak megadta a hatalmat, hogy „ez tegyék az Ő emlékeztére”. Az apostolok és utódai, a püspökök és papok vannak felhatalmazva egyedül az Eucharisztia misztériumának megjelenítéséhez. Tehát Eucharisztia csak az Egyházban létezik, és ezért sok megtérés éppen emiatt történik, mert az emberek rájönnek arra, hogy egyedül itt van jelen üdvösség-történetünknek központi titka.

Már említettük, hogy az Eucharisztia ünneplésének végső célja az Egyház felépítése és megerősítése, vagyis Krisztus *Titokzatos Testének* megvalósítása. A szentmise konsekrációja létre hozza Krisztus valóságos jelenlétét annak dinamikus, áldozati jellegében, hogy minket meghívjon az abban való aktív részvételben, de mindez arra irányul, hogy végül is a szentáldozás révén egyek legyünk és Egyházat alkossunk. Ezt ki is fejezzük az *Eucharisztikus Imában (Prex)*, amikor kérjük a Szentlélek működését az Egyház közösségének kialakításában, a *koinonia* létrehozásában. A kánon szövege kifejezetten elénk tárja az Egyházzal vallott felfogásunkat, annak hármas tagozódását.

Először is kérjük az egész világon elterjedt Egyház híveinek egységét, vagyis azoknak a közösségét, akik Krisztusban keresztelkedtek meg. Minden keresztény, a földkerekség bármely pontján, részesedik a szentmisének a gyümölcséből, mert velünk és Krisztusban közösségekben vagyunk egymással (*koinonia*). De Krisztus akarata szerint közösségekben kell lennünk az Egyház pásztoraival,

áradása, közlése. Egy olyan Isten, aki a teremtés után visszavonulna, saját lényegét tagadná meg. Ezzel szemben „beavatkozása” éppen annak a Rendnek, azoknak a természeti és erkölcsi törvényeknek folyamatos, hathatós működését biztosítja, amelyekre a teremtett világot „építette”.

A világmindenség léte csak akkor érthető, ha az, aki teremtette, maga a Szeretet. Lásd János apostol híres mondatát: „Az Isten szeretet, és aki kitart a szeretetben, az Istenben marad, s az Isten is benne marad” (1 Jn 4, 16).

B. Isten beleszól mindenki életébe, és imáinkkal befolyásolhatjuk Őt.

Szögezzünk le három tényt:

1. *Isten nem változik:* ez azt jelenti a közte és közöttünk fennálló kapcsolat terén, hogy tervei, döntései öröktől fogva léteznek, és azokon nem változtat, mert tökéletesek, mert az Ő lényegéből, a Szeretetből fakadnak. Ugyanakkor valamilyenünnük léte, annak minden pillanatában az Ő Szeretetének tükröződése, akkor is, ha gyakran nem értjük, hogyan egyeztethetők össze betegségek, szenvedés, főleg ártatlanok szenvedése, pusztulása (pl. szökőár), ezzel a mindent és mindenkit átfogó végtelen szeretettel. Egy Isten, akit ember megérthet, nem Isten. „Isten, kit a bölcs lánge sze föl nem ér...” - írja Berzsenyi.

2. *Isten gondokat viseli és meghallgatja imánkat:* örök tervei magukba foglalják a teremtett világ létrehozását és lételem tartását, beleértve a legpróbb

vagyis a helyi püspökkel és a Szentatya-val, akitet név szerint is említünk. „Hitben és szeretetben növekednünk kell” a velük való viszonyunkban, mert máskülönben nem építjük, hanem romboljuk Krisztus Testének egységét és szentségét. - Aztán megemlékezünk elhunyt testvéreinkről is, akik szintén jelen vannak szentmisénkben, és akikkel „együtt akarunk örökre gazdagon részesülni a mennyi dicsőségben”. - Végül kérjük az Egyháznak már megdicsőült szentjeit, elsősorban a Boldogságos Szűz Máriát, de a többi szenteket is, hogy velük együtt válhassunk Istennek szentelt örök áldozattá, és dicséressük az Atyát szüntelenül, mindörökre, „Krisztus által, Krisztussal és Krisztusban”. Vagyis az Eucharisztia egészen a mennyi boldogság felé irányul, ahová mindnyájan törekszünk, és ahol élvezni tudjuk majd a Szentháromságban való közösségünket, és ugyanakkor a „szentek közösségét” is.

Erre mondjuk hangos szóval és ujjongó lélekkel, hogy *Ámen, Ámen, Ámen!* Így legyen, ezt akarjuk, ezért ünnepljük most a szent Eucharisziát.

Mivel az Eucharisztia ilyen szoros kapcsolatban van az Egyházzal, az Egyházon kívül nem lehet szó valóságos Eucharisziáról. Az Eucharisztikus cselekmény egyre jobban kell, hogy összekapcsoljon minket az élő, geografikusan elterjedt világ-egyházzal, meghalt testvéreinkkel és a mennyi szentek közösségével. Ez a katolikus, vagyis egyetemes Egyház, amely az Eucharisziát ünnepli, és vágyakozik egyre inkább az után, hogy a mennyben szüntelenül zengje az Alleluját, és örökre Isten dicsérsje és áldja (*berakah*). Az ősegyház ezért kiáltotta hangos szóval a szentmise alkalmával, hogy *Maranatha!* - „Jöjj el, Jézus!” - A mennyasszony, az Egyház, várja, hogy Vőlegénye mielőbb megérkezzen, és magával vigye őt mennyi honába.

Miklós Attila S. J., püspök

részleteket. Különös szeretettel veszi közrül az embert, minden embert, hiszen mindegyiküket a saját képére és hasonlóságára teremtette. Előre tudta és elhatározta sorsukat, amibe „belealkalulta” szabad döntéseiket. Az imádság, amely nem egyéb, mint az ember tudatos Isten felé fordulása, kifejezve halálját, élébe tárva kéréseit, meghallgatásra talál anélkül, hogy Isten a maga döntéseit megváltoztatná: Ő öröktől fogva ezt is előre látta és terveibe és meghallgatást beépítette. Az ima meghallgatása nem okvetlenül jelenti a kérés teljesítését olyan formában, ahogyan az elhangzott, hanem ahogyan az a kérő valódi, főleg lelki javát szolgálja. Az imára nem Istennek van szüksége, hanem az imádkozónak, aki az ima révén közelebb kerül Istenhez, általa bizalmas, személyes kapcsolatba lép Vele.

3. *Isten szabadnak teremtett bennünket:* szabadon hozott döntéseinket tiszteletben tartja, akkor is, ha azok által Vele, az Ő akaratával, az Ő Rendjével szembefordulunk. Az ilyen lázadás nem szokta közvetlenül büntetni: Isten nem bosszúálló kényúr, hanem Atya, aki bízik abban, hogy előbb vagy utóbb észhez térünk. A bűn minden esetben értelmetlen dolog, és mindig a bűnös a kárvallott, hiszen része annak a Rendnek, amely ellen kapálózik. Eltekintve attól, hogy a bűn visszatartó hálátlanság Istennel szemben, akinek létünket köszönhetjük, me-

(Folytatás az 5. oldalon.)

SEREGÉLY ISTVÁN, AZ ARANYMISÉS EGRI ÉRSEK

Erdő Péter bíboros, prímás,
esztergom-budapesti érsek szentbeszédéből az aranymisén

1. „En vagyok az út, az igazság és az élet” - így válaszol Jézus Tamás apostol kérdésére a mai evangéliumban. Az utolsó vacsora történetének drámai összefüggésében áll ez a jézusi kijelentés: elmegy az Atyához, és helyet készít a tanítványok számára. Más szóval: megváltó művével az üdvösséget szerzi meg nekünk.

De hát hogyan is vezet az út az Atya házába, arra a helyre, amit Jézus megígér nekünk? Nem véletlen a kérdés, amit Tamás szájából hallunk: hogyan menjünk oda, ha nem ismerjük az utat. Szóval keresi az ember az utat, és Jézus azt válaszolja, hogy ne evilági módon gondolkodjunk a helyről és az útról, mert Ő az út. Ő személyesen, aki itt van velünk.

Hogyan tud Ő utunk lenni? Utunk tud lenni az utánzás révén. Ha igyekszünk úgy élni, ahogy Ő élt. Ha igyekszünk a tetteit utánózni és tanítását követni, ez lesz számunkra az út, amely elvezet az örök boldogságra. Tehát Ő az út, és egyben az igazság és az élet. Ezt az életet kezd el velünk már feltámadása után, és ennek a kiteljesedésére hív meg bennünket.

2.

„Krisztus az út, az igazság és az élet” - ezt választotta püspöki jelmondatul Seregély István. Ez a világitó mondat fényt vet arra, hogy hogyan is szemléli papságát az aranymiséjét ünneplő apostolod. Ötven esztendővel ezelőtt, 1955. június 19-én szentelték pappá Szombathelyen. Olyan időben kapta a szentségi küldetést, amikor ez nem kényelmet és társadalmi megbecsülést ígérő pálya indulása volt (...).

Jézus Krisztus személye a papi hivatás egyetlen értelme és középpontja. Hiszen a pap Krisztus személyében mondja ki az átváltoztatás szavait. Egyes szám első személyben beszél: Ez az én testem. Ez az én vérem. És Krisztus tanítását kell továbbadnia

az idők végezetéig. Nem a saját pusztá véleményét, hanem azt az örömhírt, amit Krisztus bízott a tanítványaira.

De Krisztus személyében cselszik a pap akkor is, amikor pástorként áll a rábízott közösség élén. Ahogyan II. János Pál pápa tanítja a *Pastores dabo vobis* kezdetű apostoli buzdításában: a papok „Krisztusnak, a főnek és pástornak nevében és személyében léteznek és működnek, hogy az evangéliumot hirdessék a világnak, és építsék magát az Egyházat” (15. pont).

Ha tehát minden ember számára Krisztus az út, az igazság és az élet, egészen különölegesen az a pap számára. A pap ugyanis a szolgálati papság révén a Szentlélek működése által szentségileg szoros kapcsolatba kerül Krisztussal, az Örök Főpaphoz és a Jó Pásztorhoz (uo. 18. p.). Ez adja a pap azonoságát, valódi méltóságát, örömeinek forrását és életének biztonságát.

Az idei év boldogemlékü II. János Pál pápa szellemi végrendelete gyanánt az Eucharisztia éve. Ő pedig az *Ecclesia de Eucharistia* kezdetű enciklikájában teljes világossággal tanítja, hogy az Eucharisztia létesíti az Egyházat. De szentségi papság nélkül nincs Eucharisztia, így az egyházi rend szentsége is nélkülözhetetlenül szükséges az Egyház életéhez.

A lelkipásztori szeretet, amely sajátosan az egyházi rend szentségéből fakad, legteljesebb értelmét és legfőbb táplálóját az Eucharisziában találja meg. Hiszen az Eucharisziában jelenőlvá válik a kereszt áldozata, Krisztus teljes onátadása Egyháznak. Ez a legfőbb tanúság róla, aki az Egyház feje, pástora és jegyese. A pap lelkipásztori szeretetének is az Eucharisziából kell fakadnia, és abban kell megnyernie teljes jelentését, hiszen belőle ered a pap egész létének kegyelme, feladata és áldozati méltósága (*Pastores dabo vobis*, 23).

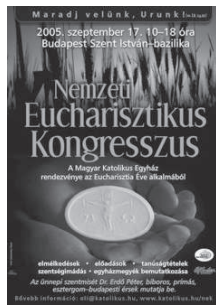
3.

Papságunk értéke és szépsége minden papi életben más és más formában konkretizálódik. Seregély érsek pályájában a kápláni és plébánosi munka hosszú és termékeny évei után a püspökké szentelésben teljesedett ki. Püspöki szolgálata pedig

már nemcsak néhány plébánia közösségének, de az Egri Főegyházmegyének és a magyar egyház egészének is gazdagítója lett.

Olyan történelmi korszakban lett egri érsek, majd a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, amikor Egyházunk számára széles körben megnyíltak a szabadabb élet és szabadabb cselekvés lehetőségei.

Hálát adunk a Gondviselésnek azokért az értékes eredményekért, amelyek vezetői munkásságát kísérték. Hálát adunk II. János Pál pápa két magyarországi látogatásáért. Hálát adunk azért, hogy a Szentatya 1991-es látogatása során programot adott az akkor már Seregély érsek által vezetett püspöki karnak. Ebben a programban különös súllyal szerepelt a püspökök között az egység megőrzése, a Püs-

pöki Konferencia Titkárságának megerősítése, valamint az egyházmegyei zsinatok megtartása.

Mindezek a területeken jelentős haladás történt. Seregély érsek megszervezte a magyarul beszélő püspökök rendszeres lelkiyakorlatait. Kiepültek a Püspöki Konferencia központi struktúrái. Korszerű központi intézmények támogatják a katolikus közköztudást, a tömegtájékoztatás munkáját, sőt hosszú fázisok után nem kis mértékben az ő személyes lelkesedésének eredményeként létre jött előbb az Egri Katolikus Rádió, majd a Magyar Katolikus Rádió.

Kezdetől pártfogolta a katolikus egyetem gondolatát, és akinek vezetésével püspöki karunk 1992-ben szentségi engedély birtokában megalapította a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet. Az ő nagylelkű fáradozása tette lehetővé, hogy a Püspöki Konferencia a kibontakozó egyetemet hosszú évek óta igen jelentős támo-

ISMERJÜK MEG PAPJAINKAT

Ismerjük meg papjainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelkipásztori szolgálatban működő papjainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igényeiknek megfelelően és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

Galambossy Endre

Galambossy Endre brüsszeli magyar lelkész. Megbízatását a MKPK és saját főpásztorra hozzájárulása után Godfried Danneels malines-bruxelles-i bíboros, érsektől kapta. Megbízatása kiterjed a Malines-Bruxelles-i Főegyházmegyében élő magyar és magyarul beszélő katolikus hívekre. Az Esztergom-Budapesti főegyházmegye papja.

1964. augusztus 3-án született Budapesten szülei egyetlen gyermekeként. Általános és középiskolai tanulmányait a fővárosban végezte. 1982-ben érettségizett az Irinyi János Gimnáziumban. Bontakozó hivatását féltve és tisztázva, érettségi után még öt évet várt a teológiai tanulmányok megkezdésével. 1982-től 1987-ig a Magyar Államvasutak Budapesti Igazgatóóságán pénzügyi ellenőrként dolgozott, közben idegen-nyelvtanulással készült későbbi hivatására, és beutazta Európa számos országát. 1985. februárban kezdte meg az akkor még elkerülhetetlen 18 hónapos katonai szolgálatát a Magyar Néphadsereg kötelekben. 1987-ben elkezdett teológiai tanulmányait 1992-ben fejezte be az Esztergomi Hittudományi Főiskolán. Paskai László bíboros, prímás, esztergomi érsek szentelte pappá az esztergomi bazilikában, 1992. június 20-án.

Lelekipásztori szolgálatát Budán, a Karolina úti Gyümölcsoltó Boldogasszony lelkészségben kezdte, mint újmiséskáplán 1992. szeptemberében. 1995. őszén Főpásztorra áthelyezte Pestre, a külső-ferencvárosi Szent Kereszt-plébániára, ahol egykori hitoktatója, Kerényi Lajos mellett működött káplánként 9 felejtethetetlen éven át. Erdő Péter bíboros, prímás, esztergomi érsek előzetes hozzájárulásával, 12 éves lelkipásztori szolgálat után, 2004. augusztus 15-én Seregély István egri érsek, a MKPK elnökétől megbízást kapott a brüsszeli magyar lelkipásztori szolgálat vezetésére, míg kinevezését pár hónappal később Godfried Danneels malines-bruxelles-i érsektől kapta. Nem volt egészen ismeretlen számára a frankofón területek egyháza és az ott működő magyar missziók helyzete, mivel a szentelések utáni években egy-egy hónap-

galással segítette hozzá a szükséges munkafeltételek megteremtéséhez.

A Püspöki Konferenciának jelentős szerepe van akkor, amikor a Szent-Érsek egy országban új egyházmegyéket alapít, átrendezi az egyháztartományokat és egyházmegyéket határokat. Ez a nagy változás is Seregély érsek püspökkari elnökségének idején történt. Személyesen is részt vett azokban a tárgyalóbizottságokban, amelyek a Magyar Köztársaság és a Szent-Érsek 1997-es megállapodását készítették elő, illetve a megállapodás végrehajtását kísérték figyelemmel. Mindannyiunk számára, akik ezekben a munkák-

ban együtt dolgozhattunk vele, egyértelmű volt igényünk és népünk iránti szeretete és lelkesedése.

Seregély érsek a püspökszentelésben rejlt és az egyházmegye határán túlra is szóló küldetést nemcsak Magyarországon követte, hanem európai méretekben is. Több püspöki konferencia ülésén képviselte hazánkat. Az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsában az elnöki tisztséget is hosszú éveken át betöltötte. Támogatója volt a népek megbékélésének, a keresztény erkölcsi értékek épülő európai egységének. Pásztori szeretete és segítőkészsége mindig kiterjedt a határon túli ma-

franciaországi lelkészségeken töltött. Szolgálati helyét Brüsszelben 2004. október 3-án vette át a Magyar Házban, amelyet a belga és magyar hívek adományaiból, még 1960-ban vásárolt meg az alig 41 évesen elhunyt Déry Béla, egykori brüsszeli magyar lelkész (május 1-én volt születésének 80. évfordulója), azzal a szándékkal, hogy a

Belgiumba került magyaroknak vallási és kulturális központja legyen. Galambossy atya lelkipásztori küldetésének célja: megerősíteni magyarságában és megszentelt katolikus keresztény hitében az itt élő, dolgozó, tanuló honfitársait, a sok évtizede itt élő és egyre fogyó emigránsokat, az Európai Unió intézményeiben vagy az egyetemeken meghatározott ideig tanuló és dolgozó magyarokat.

Híveit a Magyar Ház című, 30 éve havonta, jelenleg 170 példányban (és dr. Kállay Oszkár, a magyar Ház ügyvivője, a Belgyumi Magyarok Szövetségének elnöke szerkesztésében) megjelenő értesítővel tájékoztatja az egyházi közösség életéről. Rendszeres orárodó tanár az Európai Unió magyar szekciójában. A más iskolákban tanuló magyar gyerekeket a Magyar Házban készíti elő az első szentáldozásra és a bérmálásra. Szkolát szervezett a liturgikus énekek jobb megismerésére és művelésére.

Magyar szentmisét tart rendszeresen minden vasárnap 18.00 órakor a brüsszeli Magyar Ház Magyarok Nagyszónya kápolnájában: 123, rue del' Arbre Bénit (Ixelles), B-1050 Bruxelles;

időnként, előzetes megbeszélés szerint, fiataloknak, vasárnaponként 11.00-kor ugyancsak a brüsszeli Magyar Ház kápolnájában, lásd fenn;

időnként, általában havi 2-3 alkalommal, előzetes egyeztetés szerint, szombatokonként 19.00-kor Louvain-ben (Leuvenben), a város Magyar Kollégiumának kápolnájában, Blijde Inkomstsraat 18, Leuven.

Érdeklődni: Ft. Galambossy Endre, Mission Catholique Hongoise, 123, rue del' Arbre Bénit, B-1050 Bruxelles (XL), Tel./Fax: 0032-(0)2/648 53 36, vagy Leuvenben Juhász Gergely igazgató mobiltelefonján: 0032-(0)4/868 06 759.

Cserháti Ferenc

gyarokra is. Hálát adunk a Gondviselésnek mindezért. Munkásságának eredményeit értékes örökségnek tekintjük, amelyért mindannyian felelősséggel tartozunk.

4.

Krisztus az út, az igazság és az élet. Ő adja meg az aranymiséjét ünneplő érsek atyának és mindannyiunknak, akik a püspöki rendben vagy a papságban testvérei lehetünk, hogy Krisztus útján járjunk, öhozzá szabjuk minden szavunkat és tettünket, az ő igazságának örömét és reményét hirdessük az embereknek! Krisztus legyen életünk és boldogságunk! □

Gyermekeknek

ÉGI VÉDELMEZŐINK

Az új tanév kezdetén egyre több fiatal kerül az utcai forgalomba. A rájuk leselkedő veszély is egyre nagyobb motorizált világunkban. Hányszor vagyunk szem, és fültanú utcai baleseteknek, vagy annak, hogy az utcán labdázó gyerekek előtt megcsikordul a fém, és az utolsó pillanatban leáll a jármű. Ilyenkor jól jön, ha egy láthatatlan angyal (Isten szolgája és hívója) óvó szárnyát kiterjeszti felettük. Talán már többször is megtapasztaltuk őrangyalunk segítségét, amint kísérte lépteinket, megóvott a bűnre vezető alkalmaktól. Érezzük-e jelenlétét? Hálálval gondolunk-e rá? Tuda-

tosítjuk-e magunkban azt, hogy „amit megüszünk”, az nem csupán a véletlen műve, hanem a gondviselő Isten akaratára: az őrangyal éber szolgálata?

Társunknak tekintjük-e őt? Gondoljátok végig ezeket a kérdéseket, beszélgessek róla szüleitekkel, testvéreitekkel, és az esti imában kérjétek pártfogását, külön is adjatok hátát őrangyalotoknak, akik Istenünk határtalan gondviselő szeretetével rendelt mellénk, hogy őrizzenek minket a ránk leselkedő veszélyektől. Az őrangyalok a mi állandó védelmezőink. Szeretettel:

Judit néni

Fiataloknak

AZ ÚJ MÉRCE

Péter kortársai számára természetes és egyértelmű volt a Törvény szava: „Szemet szemért, fogat fogért”. Törvényes és igazságos tehát az igazságtalanságot igazságtalansággal, a rosszat rosszal viszonzni - vélték. Péter kérdése, amivel Jézushoz fordul, meglepő, mert tudja, hogy létezik egy másik mérce is, a Jézusé. És milyen nagyvonalú: „hányszor kell megbocsátanom? Talán hétszer?” Hétszer, ez már nagyon sok, szinte elképzelhetetlen. Ha már hétszer megbocsátok, az is csúcsteljesítmény, ennél többet senki sem várhat el tőlem. Vajon milyen válaszra számított Péter? Azt várta talán, hogy Jézus elismerő pillantással megdicséris, esetleg szelíden megfeddi, mondván: maradjon a valóságos élet talaján, és ne vigyen semmit se túlzásba. A válasz szelíd, de annál megdöbbentőbb. „Mondom neked, nem hétszer, hanem hetvenhétszer.” Ha kész vagy megbocsátani, ak-

kor a hetvenhétszer sem elég. Ne számolgasz, hanem újra meg újra bocsáss meg embertársadnak. S ez nem lehetetlen, mert Isten is minduntalan megbocsát neked. Ebből az állandóan ismétlődő irtalmas jósból élsz magad is. Ez az új mérce. Immár nem a „szemet szemért”, vagy ahogyan ma mondanánk „Amilyen az adjon Isten, olyan a fogadj Isten”, hanem egyszerűen „Ahogy Isten nekem, én úgy neked.” Hogy ez mit jelent, Jézus egy példabeszédben tanítja (Mt 18, 21-35). A szívtelen szolga nem tudja felgogni urának nagylelkűségét. Nem érti, hogy elengedett adóssága igazán előleg, bizalom, remény arra, hogy ő is hasonlóan fog cselekedni. A megbocsátás hitünk középpontja. Ezt az új, jézusi mércét elfogadva merünk nap, mint nap így imádkozni: „bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”.

Pál atya

FELSZABADULUNK

A háború befejezésének 60. évfordulójára

Megállok a Böszörményi út 6. számú ház nagy, kerek, belső udvarán. Itt is, mint mindenütt, ahol a „régiség világában” gondozott virágágyak díszelgetek, keményre taposott buckák, gaz és szemét...

A földszint 2-ben töltöttem gyermekkorom egy részét. Ma fbusz-lakás. Mi lenne, ha kivinném? Megkeresném azt a sarkot, ahol valamikor plafonig érő karácsonyfák állottak... és az őserdei méretűvé izmosodott ficus! Merre lehetett szürkebundájú, Mackó névre hallgató pulikutánk éjszakai párnája? Midőn kigyulladt a ház, ott égett ő is. Bebéjt rémületében a pince legfelreesebb zugába s mi - a nagy pánikban, a pusztulással verekedő besszari román katonák „hajde, hajde”-kiáltásai közepette - megfedekeztek róla. Igaz, akkor már fullasztóvá sűrűsödött a füst. Mindenki csak sajátmagára gondolt. Rokonaimat elvezítettem. Kicsi voltam, majd agyontapostak...

Behunyom a szemem: kéken szikrázó februári éjszaka...

- Jaj, végre egy kis levegő! Az udvaron hólepelbe burkolt katonák futkosnak. Minduntalan felvilan a lövedékek vörös fényjele. Mégis összevörösödünk mindnyájan. Csak Mackó hiányzik. Szegény kis Mackó! De nem érünk rá vele foglal-

kozni. Mögöttünk nagy robajjal szakad be a lépcsőház. (Az ellentámadásba lendülő németek dobta gyújtóbombákat a pincébe).

Közelünkben pucérra vetkőzött katoná jajaikat:

- Testvérek, segítsétek! Egy akna elvitte a fél lábát, de valahogy mégis lenyúzta magáról az árukkodó német egyenruhát (budaörsi sváb a szerencsétlen).

Nyolcvanéves nagyanyám fölbukik valamiben, és csúnyán össetéri az arcát. (Később Ő ijeszgeti a zabarád, nőkre vadászó oroszokat. Megkékült pofacsontjaival, zilált ósz hajával... mint valami kísértet. Talán ennek, a véletlen baleseteknek köszönhető, hogy sértetlenül megüsztam. A katonák babonásak!)

A szomszéd ház pincéjében kelletlenül fogadnak bennünket. Nekik sincs helyük, nekik sincs ennyivalójuk. Végtelen időkig üldögélünk ismeretlen, sötét odúkban - gyakran a ruszki katonák elhanyagolt ruhái között. (Aztán nyúlós, sárga ruhkenőcsért állunk sorba naponta a szomszédos helyőrségi kórházban...)

Az éhség nem fáj. Az idő múlásával tudomást sem veszünk róla. Nappal van vagy éjszaka? Minden összefolyik. Az éhség nem fáj, csak a látását veszíti el tőle az ember. Különösen szürkületben nehéz megkülönböztetni a tárgyakat (farkas-

vakság). Harmadik-negyedik nap már hiába teszük elem a oroszoktól koldult, zsírsímabókkal telít gerslit. Nincs étvágyam. Erőszakkal nyelvek le minden falatot.

Igaz, közben találunk egy eldobott ünnepi mézeskalácsot. Tele üvegszilánkkal. De a szilánkokat utóvégre ki lehet köpködni!

Csak a nők ne síkonganának! „Krumplipucolásra” hívják, aztán leteperik őket a hóba... Ki tudja, hogyan került a pincébe az az öblös fotel, amely alatt hosszú órákat kuporgok? Mikor kieresztenek alóla, úgy el vannak zibbadva a lábaim, hogy nem tudok talpra állni.

Óriási lánggal ég az egész háztömb. Hetekig parázslik, izzik! Nem lehet semmit sem kimenteni a lakásból. Talán egy hónap is eltelik mire lemerészkedünk az itt-ott még mindig fanyar füstöt ókádó pincébe. Szomorúan turkálunk a langyos hamuban. Néha kezünkbe akad gondosan ládába csomagolt étkészletekből egy koromfekete virágokkal díszített tányér darabkája. Az ólomkristályok alakatlan üvegtömböké olvadtak. (Soha többé nem fogok igazán értékelni tudni semmit, ami „anyag”). Tizenégy évesen végzetes ez a lecke. Életreszóló!

Az orosz katonák elhantolják, de a németek napokig kint hevernek.

Csak a csizmájukat lopják le. Lábuk ijesztően fehér. Az egész környékét édeskés hullaszag terjeng...

Szétlőt, féloldalra bilent teherautó áll a házuk előtt. Nem tudom megállni, hogy bele ne nézzek. A kormánykeréknel, mintha csak aludna, szürke egyenruhás hulla. Fialat, húsvalahány éves lehet. Hirtelenszöke haja csapzottan tapad homlokára. Kíváncsian nyitom ki a kesztyűtartót. Góbtetés, gazdagon illusztrált könyv bukik ki belőle. *Jos. Dahmann S.J.: Indische Fahrten. Freiburg im Breisgau, Herdersche Verlagshandlung, 1908. Ex Libris Alesandrini (?) Giesswein.* A 85-ik oldalon jelzés. Nyilván a harcok szünetében olvasgatta. Egyetemi, főiskolai hallgató lehetett. Műtörténevez? Festőnövények? Földrajz szakos? (Annyi eszem ez tapasztalatom perze nincs, hogy megkeressem a fiú iratait. Azóta is bánt. Legalább a születési dátumát lehetett volna...) A könyv első kötete (mert ez a második!) valahol létezik most is - reménytelenül, árva.

Ovatosan, falhoz lapulva közlekedünk. Részeg kokázok táncoltatják lovakait az orruk előtt. Prémssapójukat ferdén a fejük búbjára tasztíva, énekelnek és káromkodnak. Az állat fölgaskodik, majd egyszerre örül vigadkiba kezd...

Magokat sóprűnk össze a földről egy elhagyott lakásban. Ehetőek? Mindenestre lábosa kerülnek. Kesztyűt ízük van. Várjuk, megérjük-e a másnapot? Megérjük. (Állítólag szőzabab volt).

Megpróbáljuk rendbe tenni Anyu kiégett fényképezőszélét. Összeszedjük az üszkös fadarabokat, takarítjuk a szemetet, az emberi ürüléket... A lakásba föl lehet ugyan már menni, de nincs fűtés, és dermesz-

tőn súvít a szél. Papundeklivel kell beragasztani az ablakokat.

Egy alkalommal beront egy orosz tiszt. Mint mondta (ennyit megértünk) „titkos leadót” keres. Valószínűbb azonban, hogy zabrálni akar - csak éppen nincs mit. Dühösen beereszt egy sorozatot a fejük fölé, meg aránylag épen lebegő csillárba...

*
- Keres valakit - vág mellbe egy rekedt hang: a ház mesterné.

- Nem, senkit - zökken vissza mai valóságomban. - Hazalátogatva Svájból, gondoltam, körülnéztek. Ebben a házban vésték azt ugyanis át Budapest ostromát.

- Hóbertos külföldi -dohogja, s nem törődik többé velem.

Végignézem az ismerős ajtókat. A földszint 3-ban lakott Bucit (Kovács Éva), a barátnőm. Csúnya, szemüveges kislány volt, de nagyon okos. Szülei (egyetlen gyerek lévén) rettenetesen elkényeztettek. Nekem még ünnepnapokon is korán kellett kelmem, de őt gyakran délután 2-kor is ágyban találtam. Beadták neki a reggelit, és olvasott, olvasott... (Harmadik elemista korunkban betéve tudtuk az Arany-balladákat. Azóta is azokból élek!) - Közvetlenül az ostrom után az anyja golyóátlalót kapott, meghalt. Apja két hónapon belül követte a sírba, Bucit pedig a nagynénje elvitte magával Temesvárra. Azután már csak egyszer volt alkalmam találkozni vele, ami pedig a levelezést illeti, megszakadt. Úgy hírlík, újságíró lett belőle...?

Eszembe jut Gál Egon is. Apja görnyedt hátú, langaléta katonatiszt volt, anyja világszép asszony. Sokat voltam fent náluk

játszani, és mindig azon tűnődtem, hogyan, miért házasodott össze ez az egymástól annyira különböző két ember? Mindenesetre, imádták a fiúkat, aki később, 1957-ben, autószerencsétlenség áldozata lett.

Somody Zsuzsa, Kante Éva... Ők jutnak meg eszembe gyermekpajtásaim közül.

A valamennyire helyrehozott ház udvarán karavonak az emlékek...

Valamikor jómódú emberek éltek itt. Leginkább hivattasos katonatisztek, magas rangú állami hivatalnokok. (Mi is Bihar Árpád, számvettségügyi főtanácsos nagybátyámékhöz menekültünk ide a Böszörményi út 17/b-ben aknától kapott lakásunkból a harcok kezdetén).

Az egyik huszár főhadnagynak szép, fiatal orvosnő felesége volt. Az a fajta kényeskedő, agyondédelgetett asszony, akit már gyermekfejjel is megvettem. Aztán jöttek a véres események. Két hónapon keresztül a szenespincében kocsoltunk, míg fejük fölött, az emeleteken szinte szobáról szobára viaskodtak. Egyszer az orvosnő merészkedett ki a golyózáporban, hogy ellássa a sebesülteket. Ha hívták, egy percig sem habozott. A történelem vihara hőst faragott belőle!

*
Érdekes, néha évtizedekbe kerül, amíg a legkézenfekvőbb évek eljutnak az ember agyáig! Például én csak most, a háború befejezése után 60 évvel jöttem rá, hogy a tankönyvek és brosúrák azon állítása, miszerint 45-ben „virággal” fogadtuk az oroszokat, nemcsak lélektanilag, de az akkori helyzetet tekintve is képtelenség: hol volt virág februárban az ostromszaggatta Budapesten?

Saáry Éva, Lugano

MAGYAR - NÉMET KULTURÁLIS EST BONNAN

Nagyszabású magyar kulturális ünnepséget rendezett a Bonn-Lessenich-i Kulturális Egyesület a Magyar Követéséggel és a bonni Német-Magyar Társasággal együtt. Bonn partnervárosa, Budapest is képviseltette magát egy delegációval.

A 2000 főnyi közönség megismerkedhetett a magyar irodalom (Kiss Kriszti), komolyzene (Brezocki Gabriella zongoroművész, Németi fuvónagyvezető, Vaj G. operanékes), az operett (König Tatjana) gyöngyszemeivel.

Hagen, 2005. július 2.

A magyar néptánc sokrétűségét a hageni „Vadrózsa” táncscoprt mutatta be - szatmári, sóvidéki, mezőégi, rábaközi táncokkal - eredeti népviseletekben. A csoport vezetője, Münnichné Ákontz Il-dikó a stílusosan énekel szép, magyar népdalokkal aratott nagy sikert.

Szalay Sándor humoros konferálása mellett a közönség bebizonyította a Quiz-ben Magyarországgal kapcsolatos széleskörű ismereteit.

A színvonalas estet egy a nemzeti színekben tündöklő tűzijáték zárta.

Magyar mise és tánc Hagenben

Nyár derekán dr. Cserhatis Ferenc pápai káplán, delegátus megítézte látogatásával a Hagenben és környékén (Észak-Rajna-Wesztfália) élő magyarokat. A találkozói ünnepélyes szentmisével kezdődött, amit a főlelkész a helyi magyar plébánossal, Bagossy Istvánnal együtt mutatott be. A szentmisét a hívek lelkes énekelésével Ludri Andreas és Münnichné Á. Ildikó színvonalas zeneti közreműködése tette még ünnepélyesebbé.

A szorgoskezű asszonyok ezután bőseges és változatos büfék terítettek a sajátkészítésű salátákból, süteményekből. Amíg a rostonsültet elkészültek, mindenki meglepetésképpen összeállt egy régi és mostani tagokból álló táncscoprt, és eljárták a II. János Pál pápa látogatása alkalmából bemutatott táncukat. A „Vadrózsa” néptáncscoprt jelenlegi táncosai pedig egy temperamentos rábaközi pártáncsal zárták a rögtönzött műsort (lásd képeink), amit a jelenlévők - ráadást kérve - lelkes tapsal köszöntek meg.

A jóízű falatok mellett hangulatos beszélgetéssel igen hamar elröplött az idő és búcsúzni kellett kedves Vendégünk-től, akire másnap már Mendenben vártak a magyarok.
M.A.I.

Madridi levél

ELMÉS LOVAG

Minden esztendő évfordulók sora. Talvay Katolikus Izabella királynő halálának ötödik centenáriumáról emlékeztek itt meg, boldogá avatása folyamában, - a Szeptőlteni Fogantatás dogmájának 150. évfordulójáról és Salvador Dali születésének száz évéről. Az idén mindent háttérbe szorít ez: 400 esztendeje, 1605 elején jelent meg a Don Quijote de la Mancha, az elmés lovag történetének első része. Babits Mihály úgy vélte, hogy „halhatatlanságot hozott Cervantesnek, sikert nem”, de tévedett. Nagy anyagi hasznot aligha jelentett, - jogait mindjárt át is engedte a kiadónak, - de a szerző életében tízenhat kiadása jelent meg és lefordították franciára és angolra. Mi ez, ha nem siker?

[Magyarra tudtommal csak a XIX. század közepén írték át, de nem a spanyol eredetiből. Ezt aztán Györy Vilmos tette meg (1873-1876), az ő fordítását dolgozta át később Benyhe János. Voltak ifjúsági változatai, nyolc-kilenc éves fejjel olvastam is egyet.]

A második rész 1615-ig váratott magára, de az előző évben apokrif folytatása látott napvilágot alnév mögé búvó írólából. E folytatás bevezetője bírálja Cervantest, s még azt is szemérettel veti, hogy művét börtönben írta. A szerző mérséklettel utasította el a támadást, arra pedig büszkélkedett, hogy „őreg katona”, aki a lepantói csatában vesztette el fél karját.

Cervantes gazdag életművet hagyott hátra: regényeket, színműveket, verseket. Csodálkozhat is az ember, hogy volt rá ideje és ihlete, hiszen évekig katonáskodott Olaszországban, öt évig fogoly volt Algírban, hazájában adószedőként és csapatok élelmiszer-ellátójaként dolgozott és gyakorta anyagi nehézségekkel küzdött. Aligha lehetett olyan jóltozótól úr, mint szülővárosában álló szobrán.

A Don Quijote az „első modern, realista regény”, a középkori lovagregények paródiája, de egyben megíztulása és csúcsa, nemes emberi, erkölcsi és költői tartalmával az utolsó és tökéletes lovagregény. Így mellékes is, ihlet-e főalakját, az olvasmányaitól meghibbant kisenemest élő személy, volt-e Alonso Quijano vagy Quijada, mint vélték egyesek.

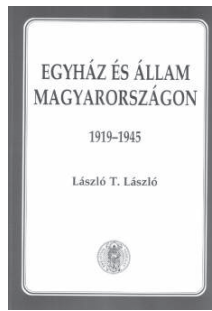
Don Quijote a lovagregények eszméit akarja megvalósítani s helyreállítani a világban az igazságot. Szolgája, Sancho Panza, sokban az ellentéte, a józan, paraszti ész, a gyakorlati érzék megtestesítője, aki sokban ki is használja a „szomorú képű lovag” bolondságát. Lényegében mégis tisztességes, jó szándékú, s lassan közeledik is Don Quijote lelki világához. Mindkettő jelképpé vált, az idealizmus és a realizmus szimbóluma, de a hős és a társadalom konfliktusát, a tisztességes ember és a balszerencse küzdelmét is látták bennük.

A centenárium alkalmából a regény új kiadásai jelentek meg neves szakértők magyarózó jegyzeteivel: életrajzok, elemzések, tanulmányok sokasága, még olyan részletkérdésekről is, mint „Don Quijote konyhája”: ételek és receptek az elmés lovag történetében. Egy további írás pedig arról szól, nem Keresztes Szent János maradványainak titkos ászállítására ihlette-e az első rész XIX. fejezetét, amelyben Don Quijote éjnek idején halotti menettel találkozik. A szent testének ez a több száz kilométeres átvitele 1593-ban történt, s Cervantesnek tudomása lehetett róla nővérén és nagynénjén keresztül. Mindkettő karmelita apáca volt szülővárosában, Alcalá de Henaresban.

A nagy regényről (52+76 fejezet) mindenki nagy csodálattal beszél. Érdekes volna tudni, hányan olvasták, illetve olvassák majd először, vagy újra, a 400. évforduló alkalmából.

Rónai Zoltán

EGYHÁZ ÉS ÁLLAM

dalmi rend konzervatív felfogású támaszai voltak ugyan, de nem akadályozták meg, sőt segítették egyházaikon belül a szociális mozgalmak és szervezetek keletkezését és fejlődését, amelyek gyökeres politikai és társadalmi változásokért küzdöttek, beleértve az átfogó földreformot is.

Tanulmányának kiemelkedő fejezetei azok, ahol az egyházak szerepét tárgyalja a náci és kommunista ideológiák elleni nemzeti ellenállás, az ún. „szellemi honvédelem” küzdelme idején, valamint ahol bemutatja döntő szerepüket abban, hogy tízezrek menekültek meg Hitler haláltáboraitól. Erről ritkán történik említés, sőt az egyházakat nemegyszer passzivitással, ha nem ép-

pen bűnrészességgel vádolják az embertelenségekkel szembeni magatartásukban. Főtitelendő László professzor, ottawai magyar lelkész, itt fényt derít az igazságra.

A szerző Kőszegen született 1925-ben. Nemrég ünnepelte 80. születésnapját. A háború után, 1946-ban Ausztriába, majd 1950-ben az Amerikai Egyesült Államokba emigrált. Európai és amerikai egyetemeken tanult, majd 1973-ban a Columbia Egyetemen doktorált. Harminc évén át tanított politológiát, míg 1990-ben a montreali Concordia Egyetem kiérdemesült tanáraként nyugdíjba vonult. 1991-ben római katolikus pap-pá szentelték, s azóta egyházi szolgálatban dolgozik az ottawai főegyházmelegében.

Könyvét szívesen ajánljuk mindenkinek, aki érdeklődéssel fordul az egyháztörténet, ill. a ma is nyugtalanító, mert máig le nem zárt közéleti erkölcsi és politikai kérdések iránt.

László T. László: *Egyház és állam Magyarországon 1919-1945*, Budapest, Szent István Társulat 2005.

Somorjai Ádám OSB

KITÜNTETÉS
AZ ÉLET VÉDELMEZŐJÉNEK

A magzat védelmében alakult *Ja zum Leben* nevű németországi szervezet évről-évre kitünteti egy-egy közéleti személyiséget, aki mindennapi tevékenységével is példát mutat az élet védelmében a fogantatás pillanatától kezdve. Idén a szervezet a német nyelvtanulást alighanem legtekintélyesebb napilapjának, a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* politikai főszerkesztőjének, a magyar származású *Georg Hefty*nek ítélte a jelentős összegű járó díját. A komoly megítéltséget jelentő díj átadására Münchenben - sok tekintélyes és közismert személyiség, köztük az anyai ágon ugyancsak magyar származású *Gloria Thurn* und *Taxis* hercegné - jelenlétében került sor. *Georg Hefty* a díj átvevőkor mondott beszédében ismét hitet tett az életnek a fogantatás pillanatától kezdődő védelme mellett. Mint kiváló újságíró, szinte magától értetődőnek nevezte, hogy működése során ki kell álljon az emberi élet védelmében, és csaknem elhárította a szervezet dicsőretét, holott ő is jól tudja, hogy a materialista előnyöket hajszoló világban az ilyen hozzáállást nem igen szokták jutalmazni. Mint az elismerést megköszönő felszólalásában kifejtette, olyasmiről kapta meg a szervezet díját, amit természetesnek és magától értetődőnek tart, mert az élet igénele a legalapvetőbb emberi magatartásból fakad, ezt cselekszik a mentősök, a tűzoltók, a rendőrök, vagy a gyógyszerészek, az orvosok, de még a fűrdőmesterek is, amikor szükség esetén egy fuldoklót kihúznak a medence vízből. *Hefty* szerint, a legegyszerűbb dolog, és kultúránk alapvető feltétele az élet igénele. De van egy kivétel. Ez eset-

ben persze nem embert, hanem magzatot, embriókat emlegetni, amelyet szinte tárgyként lehet kezelni, következtésképpen sorsáról, jövőjéről „gyakorlatias” elvek alapján szabad dönteni. Beszédében a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* politikai főszerkesztője hangsúlyozta, hogy a fogantatás pillanatától kezdve emberi életet fölöttébb fontosnak tartanak azok, akik úgynevezett sejtzaporodást emlegetnek a megtermékenyítést követően, és táncadással keretében hivatalból foglalkoznak azokkal a várandós nőkkel, akik valamilyen oknál fogva tépelődnek magzatuk kihordása felett. A testület hivatalos neve „konfliktuskezelő bizottság”, azonban - mint *Georg Hefty* a *Ja zum Leben* kitüntetésének átvevőkor kifejtette, a konfliktus kizárólag az anya és leendő gyermeke között létezik, amelyek sorsáról, világra jöveteléről természetesen az erősebb fél dönt, és ennek során csaknem szóba sem kerül, hogy kézzel, lábbal, sőt aggyal rendelkező teremtményről van szó, amelytől egyszeri ítélettel megvonják a világra-jövetel jogát. Csak azok a nők, akik egyszer már átélték a magzatelhajtással járó orvosi beavatkozást, beszélnek meg-nem-szült békiról. Ezért *Georg Hefty* szerint, helyesebb lenne konfliktus helyett, szükséghelyzetet emlegetni, mert ebben az esetben a nőhöz képest, következésképpen esélyesebb szerep hárulhatna az embrióra is, amely éppen kihordása, illetve az élethez való jogának elismerése révén idővel aktívan hozzájárulhatna a születése előtti konfliktus tartós megoldásához.

Vincze András

A MAGYAR ÖRÖKSÉG
DÍJJAL KITÜNTETETT
MUZSLAY ISTVÁN S. J.

Muzslay István, a Leuveni Magyar Kollégium alapító-igazgatója, aki életműve alapján, a magyar emigráció egyik legjelentősebb alakja és a magyar fiatalok egyik legkiemelkedőbb jövevénye és pártfogója.

Egész életét a magyarság és a magyar fiatalok nevelése ügyének szentelte. Bajóton született 1923-ban. Mint a magyar jezsuita rend tagja, a rend felszólalása után fiatalon került el Magyarországról. Rendi és egyetemi tanulmányait Hollandiában végezte. 1953 óta a belgiumi Leuveni Egyetemen az alkalmazott közgazdaságtudomány professzora, valamint a magyar nyelv és irodalom tanára, 1983-tól emeritus.

A negyvenes évek végén a Leuveni Katolikus Egyetemen tanuló emigráns magyar diákok közösségbe szerveződtek, és 1950-től *Lámfalussy Sándor* vezetésével egy házrészt bérletet maguknak. Ezen egykori diákok közül négy jelenleg a *Magyar Tudományos Akadémia* tagja. Muzslay István hollandiai rendi tanulmányai végeztével, mint fiatal magyar jezsuita Leuvenbe került. Ekkor az itt tanuló emigráns magyar diákok számára megszervezte és vezette a *Mindszenty Házat*, a *Home Mindszenty-t*, a későbbi *Leuveni Magyar Kollégiumot*, a *Collegium Hungaricum Lovaniense-t*.

1956-ban a forradalom leverését követően Belgiumba több száz magyar fiatal menekült. Muzslay István minden energiáját a menekült magyar fiatalok megsegítésére és sorsuk rendezésére fordította, továbbtanulási, vagy munkalehetőséget szerzett a számukra. Ekkor az Egyetem rektora a *De Valk Kollégium* úresen álló épületét bocsátotta a magyar fiatalok rendelkezésére Muzslay István vezetése alatt. Az épületben több mint kétszáz magyar diák került elhelyezésre, akik közül - hála Muzslay atya rendkívüli szervezőképességének és áldásos tevékenységének - több mint száz magyar fiatal szerzett egyetemi diplomát az Egyetemen.

Az ötvenes évek legvégén megvásárolta azt a házat a *Bljide Inkomstraat-on*, amelyet 56 előtt a magyar diákok a vezetése alatt bérletet, és azt egy kollégiummá építette ki. A Kollégium támogatására alapítványt szervezett, és ennek fő támogatója mindvégig ő maga volt: teljes egyetemi tanári fizetését a magyar diákok támogatására fordította. Tevékenysége elismerésül megkapta *Belgium* legmagasabb kitüntetését, a *Leopold Rendet*, amely egyszersmind bárói címmel jár.

Kiss Ulrich S. J.

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Folytatás a 2. oldalról

rénylet önmagunk ellen is, amennyiben azt a Rendet igyekszünk felborítani, amely létünk alapja és boldogulásunk egyetlen biztosítéka.

C. A mi miértjeinkre úgyse kapunk választ... legjobb a tényeket elfogadni.

Ez a hit és az Istenbe vetett bizalom álláspontja, és mint ilyent, csak helyeselni lehet. Mégse vagyok egészen kibékülve az indoklással: „úgyse...” - tehát minek erőlködni? Jó, hogy tisztában vagyunk korlátainkkal, de ezeken belül Isten elvárja, hogy nyújtózkodjunk feléje, használjuk az értelmünket, erőlködjünk addig a pontig, ameddig eszünk elér. Csak ezután jön a hívó fejhajtása. Ez nem fog nehezünkre esni, ha egész kapcsolatunkat átjárja a szeretet. Mindennek ez a kulcsa. Ez áll Isten személyazonosságai igazolványán. Jó lenne, ha a miénk is ez kerülne. Ami nincs kizárva, hiszen saját képére és hasonlatosságára teremtett bennünket.

Frank Miklós

EGY KÉZIRATOS KÖNYV HÁNYATOTT TÖRTÉNETE

1955-ben, az akkor sátorlaujhelyi káplán, dr. Cserhári István könyvespolcot vásárolt a nyugalmazott tarcali plébánosától. A könyvespolccal együtt a plébánia házvezetőnőjének a húga egy vesszőből font „böröndöt” adott oda ráadásaként, amelyet - úgy tudja - 1944 őszén egy menekülő ferences barát felejtett, vagy hagyott megőrzésre a tarcali plébánián. A böröndben, amelyért senki sem jelentkezett, 8-10 Korda-könyv és egyéb hitbuzgalmi füzetek közt volt egy kézírásos könyvecske. Ezt féltve megőrizte azzal, hogy majd visszajuttatja valamely ferences kolostorba. Erre csak most, nyugdíjba vonulása után került sor. A kézírásos könyvecskét májusban Máriás József szatmári újságíróra bízta, hogy - miközben ő az ideai csík-somlyói búcsúra zárandokol - azt ott adja át a csík-somlyói ferences kolostornak. Azóta is ott őrzik, ahol - ahogy a címe is elárulja - Istennek kincses tárháza, mely „Csík Somlyai Tszudálatos Szűzmária Szent képével rég időtől fogva osztoztatattik”, és ferences lelkületű imádságokat, korabeli leírásokat tartalmaz.

Ez a könyvecske előtörténete, s most átadjuk a szatmári újságírónak, aki a kézírásos könyvről nemrégiben részletesen beszámolt a Hargita Népeben. Mint írja: nem tudjuk, ki írta a könyvet: egy vagy több személy-e; a valószínűség egyetlen szerzetes írására vall, csupán az írótól vagy a tinta színé változhatott. Keletkezése a szövegben lévő utalások alapján helyezhetjük a XIX. század első évtizedeire, a Baththányi Ignác gyulafehérvári püspök halálát követő évekre (1799-1815). Szerzője azonban névtelen maradt. Az oldalak többségében a lapalji utolsó szóval, illetve annak megismétlésével indítja a következő oldalt; ez az eljárás a régi kódexeknél volt szokásban. Furcsa, hogy ebben a könyvben is így van, hiszen akkoriban a könyveket már nyomtatták.

Bevezető soraiiban, bibliai csodák megidézését követően olvashatjuk: „Nagy Erdélyi Országnak napkeletre a Szel (azaz szélső) helyen még Attila fiainak idejében megtelepedett, és Sz. István első magyar Király idejében a pogány vakágságból világosságra jött Székely atyfiak, Csík, Gyergyó, Kászón Székének mint egy közepében ... állított s még a pusztítás időkben is megoltalmazott oszlopát, a Boldogságos Szűzmaria Tszudálatos faragott Sz. képét... A környékre, mintegy négy-öt mérföldnyire, távol s közelbb lévő és ide esztendőnként lovagok alatt járulnak keresztény Atyfiak, akik attyóktól örökösített büszköséggel azot Pünkösöd Szombattján és napján ezereknént látogatták és tisztelik, azért

főképpen, mert ezen Szentképen Mária anyai oltalmának Isten után tulajdonítják, hogy midőn tsaknem egész Erdély a 16dik Században ... az Isten és Anyaszent egyház törvényétől elpártolt, az fellebbe említett környékbelieket Isten az igaz és Idvességés Hitben állhatatosan megtartotta”.*

Ismereteinket - a könyvecske írója szerint - tapasztalás, írás és hagyomány által örököltük utódainknak. Ezt kívánta szolgálni a maga feljegyzéseivel is. Könyvének tartalma és szerkezeti felépítését pontokba, „tzikkelyek”-be foglalta.

Az első részben „A Csík Somlyai Boldog Szűz Mária Sz. képének ábrázattáról” a szobor leírását nyújtja. Leírásából megtudhatjuk, hogy „Ezen Sz. Kép Szádok - vagyis hársfából vagyon faragva, a mestersegnek tökéletes törvénye és osztályja szerint, hat és fél lábnyira magas”. A továbbiakban szól a szobor hírneke elterjedtségéről: „Érdemes és nemes vérből származott idegen férfiak, Spanyolok, Franciaók, Olaszok, Németek régen Felsegés Császárunk vitézi, kik közül némelyek nagyobb részét Európának feljárták: itten televén mondták: hasonlóját ennek sehol nem találák”, szépségére nem talál szavakat, az Énekek énekének sorait idézi: „Kitsoda az, aki elő jő, mint a felkelő hajnal, Szép, mint a Hold, választott, mint a Nap, rettentés, mint a táboroknak serege”.

A második részben „A Csík Somlyai Boldog Szűz Mária képének eredetéről és régiségéről”, - a szobor keletkezése történeti hátterét tárja fel. Megemlíti, hogy a szobor már „a Mohácsi Magyar nemzetünk veszedelmekor itten állott”. Épen átvezette a klastrom és a templom 1602 és 1661. évi felperzseltetését is. Későbbi időkben is előfordult, hogy a szobrot - „a klastrom legdrágább kincsét” - menekíteni kellett, és elrejtteni a rájuk zúduló vész előtt. Példaként említi az 1704-es és az 1758-as esztendőket, de „a veszedelem után helyre visszatették”. Gróf Galánt-hai Eszterházi Pál 1696-ban nyomtatásban megjelent Magyar korona című könyvében a szobornak tulajdonítja azt az erőt, amelynek köszönhetően a székelység „annyi eretnecség között az régi igaz Pápista hitben mind ekkoráig megmarantanak”. A továbbiakban két jezsuita szerző 1731., illetve 1741-ben megjelent latin nyelvű műveire hivatkozik, amelyek ugyancsak egybehangzóan méltatják a szobor csodatevő erejét. Nagyajtai Cseréi Farkas 1780-ban megjelent munkájából idézi azt az időt, amikor az ifjú János király „fégyveres népet bocsátott rájuk, hogy erőszakosan is kitérítsék az igaz Hitből”. A csíki székelységre török

hadak legyőzését követően a szobor előtt imádmánok adtak hálát megmenekülésükért. „Annak emlékezetére most is minden Esztendőben azon a napon egybe gyűlévén oda nemtsak Csikből, Gyergyóból, Kászónból”, hanem még Moldovából is kereszt alatt, szép énekszóval jönnek a hívek.

A harmadik részben „Az ezen Sz. Képen történt természet felett való változásokról” szól, a negyedikben példák sokaságával mutatja be a Szűz Mária közbenjárásának köszönhető csodálatos gyógyulásokat, számos konkrét, a történés idejére és megnevezett személyekről szóló utalásokkal.

A könyvecske utolsó részében ismertet a szobor csodatevőelemeinek elismertetését. A Mária-szoborhoz fűződő csodák indították gróf Baththányi Ignác erdélyi püspököt arra, hogy 1798-ban hivatalosan elismerje a kegyeszobor csodatevő erejét. Megtudhatjuk, hogy azt már évtizedekkel hamarabb szorgalmazták. Ilyen értelmű kérelemmel fordultak 1774-ben Klobuczy Ferenc püspökhöz, aki a csodatevőek vizsgálatára egyházi személyeket küldött ki. Ítélet nem született, mivel a vizsgálatot elrendelő püspököt zágári püspökké nevezték ki. 1779-ben gróf Kollonitz László megyéspüspök ismétlenül elrendelte a csodatevőek vizsgálatát, ki-nevezte az azzal megbízott személyeket. Ítélet hirdetésre ezúttal sem került sor a megyéspáspátor nagyváradi püspökké való kinevezése miatt. A püspöki szék elfoglalta gróf Baththányi Ignác, 1784-ben, a hívek kérésére, újabb bizottságot küldött ki. A vizsgálatok eredményeként - miközben maga is ellátogatott Csík-somlyóra - „Kisasszony havának huszadikán ezerhatszáz kilencvennyolcadik esztendőben” hirdetet ítéletet, azaz határozatban foglalta, megerősítette a kegyeszobor csodatevő erejét.

A kéziratot könyv érdembeli és szakszerű elemzése fényt vet majd a névtelen szerző lelki és hitbeli indítékaira, arra, hogy a könyvnyomatás korában miért is fordult a kézírásos megőrkítéshez. Mindenképp becses és értékes forrása a csík-somlyói ferences rendház által évszázadokon át ébren tartott Mária-kultusznak, annak a lelki-ségnek, amely a hitelhagyó, elszíntelenedő világban ma is szíveket hív és szólít a Somlyóhegyre, égi Édesanyánk dicsőítésére, közbenjárásának esdeklésére. Ezt kívánja szolgálni ez a kézírásos könyvecske is.

Máriás József
(Hargita Népe)

* Szerkesztett cikkünkben nagyrészt meghagytuk a régies, kedves ortográfiát; a könyvecske olvasás érdekében azonban néhol rövidítettünk, vagy a mai helyesírást használtuk. (Szerk)

A KRAKKÓI MAGYAR KÁPOLNA

Hatezer magyar zarándok ünnepelte Krakkóban a magyar kápolna megálását 2004. október 9-én.

Franciszek Macharszki bíboros, krakkói érsek 2000. május 31-én a következő levelet írta Seregély István egri érseknek: „Három Érsékség elkezdte az Isteni Irgalmasság Bazilikájának építtetését Krakkó-Lagiewniki-ben. Amellett a kis kolostori templom mellett, amelyben Szent Fausztina erekjéit és az Isteni Irgalmasság képét őrzik, felépült egy nagy templom és a mellette lévő területen

Tanúságot tesz ez a szentély arról a közös hitbeli örökségről is, amely az életszegről olyan pompás gyümölcsöt termette, mint Szent István király, Szent Hedvig és Szent Kinga. Tudom, hogy a Krakkói Egyház hasonló érzéseit kívánja kifejezni azzal, hogy ebben a kápolnában helyezik el Szent István erekjéit, amelyet az egység jeleként Nagy Lajos király hozott el Lengyelországba. A hit, a szeretet és az életszegről való kölcsönös törekvés egységének ez a szimbóluma tanítson mindig e helyről és gazdagítsa mindazok szívét, akik a jövőben ide zarándokolnak.

Ez a szentély emlékeztet minket mindarra, amit atyáink különféle módon megvalósítottak: a hűség, az egyetértésben való kitartásra, lelki egységre a magyar, lengyel és a kelet-európai nemzetek szentjeivel és boldogjaival, akiknek élén a Legszebb Szűz Mária áll. Lengyelország királynéja és a Magyarország Nagyszasszonya. Kérem Isten, hogy a következő nemzedékek őrizték meg a communio sanctorum-ot és eg szentjeivel és mindazokkal, akik még a földi életben törekvésnek az életszegré.

II. János Pál

egy zarándokhely. Mint a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökehez fordulok Önhöz. Felajánlom a Magyar Egyház számára, hogy a négy oldal-kápolna egyikét, amelyek a Bazilika kriptájában vannak, a közös magyar-lengyel szentek tisztetére rendezzék be. Úgy tűnik, hogy Krakkó-Lagiewniki az Isteni Irgalmasság tisztetének európai központjává válik. Egy magyar kápolna közös keresztény gyökereink és kapcsolataink szimbóluma lehetne.”

Az érsék válasza többek között a következőket tartalmazta: „A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia messzenemően egyetért ezzel a kezdeménnyel és megbízja dr. Antalóczy Lajos prélatust Egerből, hogy az építkezést koordinálja.”

Mínthogy azonban Antalóczy atya nem sokkal később meghalt, a Püspöki Konferencia 2001-ben

engem bízott meg a kápolna ügyeinek intézésével.

Az Isteni Irgalmasság Bazilika atlempómban több nemzeti kápolna készül. A Szentek Közösség-kápolna - Capella Communio Sanctorum -, a Magyar Katolikus Egyház adománya teljesen elkészült már 2004. augusztusában.

A kápolna teológiai-művészeti koncepcióját Puskás László munkácsi egyházmegyes görög katolikus pap-festőművész dolgozta ki. Tervét mind a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai és az általuk összehívott szakértők, mind a lengyel házigazdák - Macharski bíboros, krakkói metropolita, és Witold Cecevicz professzor, a bazilika főépítésze - elfogadták.

A kápolna márványoltára mögötti üvegfal előtt kárpátjai hársfából készült pajzs függ (adományként Anducska Lajos újfelhértói mester faragta ki), a rajta kirakott üvegmozaik az Irgalmas Jézus ábrázolja Szent Fausztina nővérrel. A mozaikanyagot Velencéből hozattuk, Angelo Orsoni mester készítette. Az oltár előtti erejéleépítményben Szent István első királyunk karerejéjét helyeztük el.

A kápolna két oldalán a szentek közösségének tagjai: magyar, lengyel és más európai szentek, boldogok kerültek ábrázolásra, valamint olyan személyek, akiknek boldoggá avatási eljárását reméljük. Az ábrázolt személyek - számuk összesen 68 - szintén üvegmozaiktechnikaiban készültek.

A mozaik-munkákat bázilikus szorgalommal és nagy lelkesedéssel Puskás László feleségével Nadával együtt 2003-2004-ben kivitelezte. Az utolsó mozaik kockát augusztus 16-án helyezte el a művész, amikor a világegyház Szent István királyt ünnepli. A munkálatok végzése közben már nagyon sok látogatója volt a kápolnának és valamennyien nagy tetszéssel szemlélték a készülő művészeti alkotást.

Macharski bíboros, Erdő Péter bíboros és Seregély István érsek felhívással fordult a hívekhez és zarándokokhoz, hogy vegyenek részt a Szentek Közösség - Communio Sanctorum - kápolna fölszentelésén. Hangsúlyozták, hogy ez a kápolna a Magyar Katolikus Egyház önálló fogadalmi ajándéka. A keresztény magyarok ezzel kívánják kifejezni az IRGALOMBAN GAZDAG ISTEN iránti dicséretüket és bizalmukat.

2004. október 9-én az ünnepi szentmise főcelebránsa Erdő Péter bíboros volt. Vele együtt misézett Franciszek Macharski bíboros, a Magyar Katolikus Püspöki Kar csaknem teljes létszámban és igen sok pap. A hívek sokasága megtöltötte teljesen a Bazilikát. A szentmise végén a következő nyilatkozat hangzott el: „Mi, magyar püspökök, hívő magyar népünk munkácsi egyházmegyes görög katolikus pap-festőművész közössége adományából készült 'Szentek Közössége', 'Communio Sanctorum' kápolnát, megálásának mai ünnepén átadjuk a Krakkói Irgalmasság Bazilika szentélyének. Legyen a kápolna ékessége az Irgalomban gazdag Isten krakkói szentélyének. Bátorítsa a kápolna képein látható Szentek példájának követésére és pártfogásukra kérésére. Meghallgatásra méltó imádság helye legyen, hogy a világ népei új életet és jövőt merítsenek az örök Irgalmasság forrásából, Jézus megváltó szentévé, halála és feltámadása titkából. Bizalom forrása, Irgalmas Istenünk üdvözít minket!”

Ezt követően a Szent István erekjével levonultunk a kápolnába, ahol elhangzottak az áldás szavai: „Urunk, Istenünk! Kérünk fogadd el, áldd meg ezt a kápolnát, amely a Szentek Közössége titkának tisztetére készült Irgalmasság Bazilikájában. A Boldogságos Szűz Mária és Mindenszentek közbenjárására szenteld meg ezt a hajlékot. Tarts távol tőle minden ártalmat és hallgass meg néped hozzát szóló imáit.”

A Szent István erejéjének elhelyezésekor magyarul is és lengyelül is elhangzottak a következő szavak: „Áldd meg Uram ezt az erejéketartót, ahová Szent István királyunk erejéjét áldandó tiszteltet most elhelyezzük. Krisztus a mi Urunk által. Amen.”

A jelenlévők nagy lelkesedéssel énekeltek a pápai, a magyar és a lengyel himnuszot. Majd valamennyien megtekinthették a megálott kápolnát. Végül megemléztünk még, hogy a Bazilikának a Golgotáról hozott alapkövét a főbejárat oldalánál helyezték el; mellette két idézet olvasható. Az egyik oldalon Fausztina nővér szavai: „ISTEN A SZERETET ÉS AZ IRGALOM!” A másikon a pápa buzdítása: „LEGYETEK AZ ISTENI IRGALOMMÁS APOSTOLAI!” - Szíveljük meg mindkét idézetet.

Katona István püspök

HÍREK - ESEMÉNYEK

A Katolikus Egyház Katekizmusának összefoglalója

II. János Pál pápa 2003-ban állította fel azt a speciális bizottságot, amelynek feladata az Egyház katekizsének rövid összefoglalása volt. A bizottság élére II. János Pál a Hittani Kongregáció akkori prefektusát, Joseph Ratzinger bíborost hívta meg.

„Nemcsak az Egyház összes tagjának, hanem minden jóakarát embernek, aki szeretné megismerni Jézus Krisztus üdvözítő tükörként megismerhető gazdagságát” - ezekkel a szavakkal mutatta ma be XVI. Benedek pápa az 1992-ben elfogadott Katekizmus szintézisét. A 205 oldalas összefoglaló „hiteles, megbízható, hiánytalan, és az egyház tanításával teljes összhangban lévő szöveg” - mondta a pápa.

A kötetet különböző korokban élt festőművészek munkái díszítik, amelyek Jézus életének főbb állomásait jelenítik meg. Ahogy a Joseph Ratzinger által írt bevezetőben olvasható, a rövid összefoglaló kérdés-felelet formája egy ideális párbeszédet idéz fel mester és tanítványa között, amely arra hívja meg az olvasót, hogy „felfedezze a hit igazságainak újabb és újabb aspektusait”.

A kötet végén imák találhatók a világegyház számára, valamint néhány katekizmus formula. Az imák közül sok latin szerepel, „amely sok évszázadon át volt a keresztény kultúra közvetítője és eszköze” - mondta XVI. Benedek pápa, hangsúlyozva, hogy kívánatos lenne az imák latin nyelven való elsajátítása is, hogy a különböző anyanyelvű keresztény hívek könnyebben tudjanak együtt imádkozni, főleg ha nem szokványos kezek között találkoznak. SIR/MK

Letartóztatások Kínában

Kínában ismét letartóztatott egy katolikus püspököt. A 70 éves Zsisa Csing-Guó Lakásáról hurcolták el. Eddig nem hozták nyilvánosságra, hogy mivel vá-

dolják. A püspök eddig több mint 20 esztendő telt el börtönben, illetve kényszermunka taborban. Becslekések szerint Kínában 8 millió olyan katolikus él, aki a hatóságok zaklatásai ellenére is hű maradt Rómához, míg 5 millióra tehető azoknak a száma, akik a kommunista állam által elismert és támogatott egyházhoz tartoznak. 1951 óta nincs diplomáciai kapcsolat Peking és a Szentszék között.

Nem lesz új pápamobil

A Volkswagen wolfsburgi székhelyén megerősítették, hogy XVI. Benedek számára nem gyártanak új pápa-mobilt. Vatikáni hírek szerint a Szentatya teljesen kielégítőnek tartja az egyházi állam jelenlegi gépkocsiparkját. A hivatali autók felújítására szánt összeget a pápa jótékony célra akarja felhasználni. XVI. Benedek pápává választása után a Volkswagen tervbe vette, hogy az új egyházfőnök egy Touareg típusú gépkocsit fognak páncélozott járművé alakítani.

A tihanyi bencés apátság

Tihanyban bensőséges ünnep keretében emlékeztek meg a bencés apátság alapításának 950. évfordulójáról. A kolostor fennmaradt alapító levele a magyar nyelv legrégebbi írásos emléke, egyben a legrégebbi, eredeti formájában fennmaradt magyarországi oklevél is. Latin nyelvű szövegében magyar szavak és kifejezések ismerhetők fel. A kolostor gyakran politikai szerepet is játszott a történelem során, 85 évvel ezelőtti falai között északított utólagára magyar földön IV. Károly király és felesége, Zita.

A Megfeszített Erdélyben

Több mint százezren vettek részt „A Megfeszített” című, modern oratórium bemutatóján, amelyre az Ezer Székely Leány Napja rendezvény záróakordjaként került sor az erdélyi Csíksomlyón. Az előadást megelőzően székelyföldi és

magyarországi csoportok népviseletben vonultak végig Csíkszereda utcáin, énekszóval haladva Csíksomlyóra, a két Somlyó hegy közti nyeregben található Hármashalombi oltárszínpadhoz. A Megfeszített ösbemutatója 2000-ben volt a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon, és a Erdélyben is másorra tűzték már, de Felvidébe csak ezen a nyáron jutott el a darab. Az Ezer Székely Leány Napját 1931-ben szervezték meg első alkalommal Csíksomlyón a Szociális Testvérek nevű, női szerzetesrend tagjai.

Vincze András

***

Szent László-napi búcsú Genfben

A Genfi Katolikus Magyar Misszió idén újra megrendezte Szent László-napi búcsúját, amelyre meghívta a környék magyar családait, azok barátait és ismerőseit. A búcsúra 2005. július 3-án került sor *Grand-Saconnex* község kastély-parkjában, gyönyörű napsütéses nyári melegben.

Az ünnepség szentmisével kezdődött, amit Misszióink vendége, mons. Fodor József, a nagyváradi egyházmegye helynöke celebrált, lelkipásztorunk, Popa Péter segédletével. A szentmisén négy genfi magyar gyermek ünnepélyes előadószárára is sor került. Fodor József magyarul, Popa Péter pedig franciául szőtt az egybegyűltekhez, akik zsúfoltságig megtöltötték a *St. Hippolit* plébániatemplomát. Ezután zenés-táncos, evés-ivásos, jókedvű családi együttélés következett, ami a késő esti órákig húzódott. Két hatalmas sátor nyújtott árnyékot a csaknem háromszáz jelenlévő számára.

Vendégeink között köszönthettük a lausannei, fribourgi és berni testvér-közösségeink képviselőit is, akikkel egybeként a délután folyamán érdemi megbeszélést tartottunk közös gondjainkról, hogy ezekre együtt keressünk megoldásokat. Továbbá vendégünk volt Pröhle Gergely nagykövet és családja, Nagy István tiszteletbeli főkonzul és -nem utolsón sorban - Fodor József vikárius, akik ily módon ismerkedhettek meg a Genf-környéki magyar családokkal, közösségekkel. Asszonyaink alaposan kitétek magukért. Hatalmas kondérokban fortyogott a gulyás, székely-káposzta, ami mellé magyar és helyi borokat - a kicsinyeknek málnaszörpöt - lehetett fogyasztani. Kávé mellé finom házi sütemények is kerültek.

Zenés háttérről a budapesti „Cifra” együttes gondoskodott. Sor került „táncházra”, először a legkisebbek, majd a felnőtté számára is. A délután végén a „Pannónia” néptánc-együttes egyórás, művészi bemutatója következett. A zene hangja, a ritmikus tánc és a színes népviselet a sátor alá vonzotta az arra járó-keelő idegeneket is, akik együtt tapsoltak a magyar közönséggel. Azután még a késő-esti órákig húzódott a zene, tánc, kötetlen együttélés.

Igó-Kemenes Péter, ET-elnök

***

Vasárnap Mendenben

Júliusban a mendeni közösség vendége volt Dr. Cserháti Ferenc, a német püspöki konferencia magyar delegátusa, az ÉLETÜNK főszerkesztője, aki lelkipásztori látogatása során, Bagossy István atyá-

Menden, Hl. Kreuz-templom, 2005.

val koncelebrált szentmisét mutatott be a Heilig Kreuz-templomban összegyűlt híveknek. A Mendenben és környékén

+ P. DOMONKOS LÁSZLÓ SVD 1920-2005

Domonkos László Sándor 1920. március 27-én született Gyarmat községben. Középiskolai tanulmányait előbb a pápai, majd a közösi bencés gimnáziumban végezte. 1939-ben belépett a verbita rendbe és Mödling-ben (Ausztria), a Sankt Gabriel Missionshaus-ban lett novícius. Itt a Missziós Társaság bölcséleti és hitudományi főiskoláján tanult, majd a bécsi Pázmáneumban folytatta filozófiai és pedagógiai tanulmányait az egyetememen. Innen került a közösi Missziós Szemináriumba, mint vice-prefektus és énektanár. 1946. november 3-án Mödling-ben szentelte őt pappá Theodor Innitzer, bécsi bíboros, érsek.

1947-től a kiskunfélegyházai Szent István Missziós Szeminárium tanára és gondnoka, az Állami Tanítóképzőben hittanár, a Kántorképzőben pedig tanár lesz. 1949-ben Kőszegen volt szemináriumi prefektus, hitoktató és egyházi karnagy. Az ÁVH többször is zaklatta, 1951-ben megvonták tőle a hitoktatási engedélyt és a papi szolgálat végzését. De ekkor már régóta a közösi egyházi karnagy karnagy volt, nem sokkal később pedig a közösi Szimfonikus Zenekar vezetője lett. Állami kinevezéssel zenetanár is volt.

1956-ban rövid ideig Mödling-ben, a magyar menekült-táborban volt tábóri lelkész. 1957. októberében Argentínába küldték misszióba, ahol segédlelkész volt Misiones-ben. 1959-ben, betegsége miatt, Platanos-ban, az Angolkisasszonyok Magyar Intézetében lett káplán, hitoktató, cserkészparancsnok (15. sz. Pannonia Sacra cscs.), amit 15 éven át vezetett. Ugyanitt felépítette a Szent Erzsébet templomot, és az argentin falu káplánja lett.

1966-ban a Verbiták szemináriumában zenét és liturgiát tanított, az iskolában énektanár volt. Tanított a Conservatorium-ban is, és mint Kodály tanítvány, bevezette Argentínában a Kodály módszert a zenetanításban. 1972-77 között jelent meg a „Katolikus Közölny”, majd 1977-től a „Magyar Lelkiség” havi folyóirat kb. 400-500 példányban, ami mai napig is megvan.

1976-ban Buenos Aires-ben a magyarok lelkésze, ahol ellátja Valentín Alsina, Wilde és Platanos híveit is, majd 1977-től kezdve Olivis-i és Morón-t is. Már 1964-től évente 1-2 alkalommal meglátogatta a Chaco tartományban (1250 km) levő magyar falvakat is: Villa Angelica-t és Colonel de Graty-t, 1973-tól pedig Córdoba-t is (800 km). Már 1959 óta az argentinai magyarok nemzeti lelkésze az Avelaneda és Lomas de Zamora egyházmegyéjében, majd 1990-tól a püspöki kar egész Argentínára ad neki kinevezést.

1979-ben felépített Buenos Airesben (Sorg Antal adományára révén) a magyar katolikusok székházát Mindszenty-nom néven, amelynek káplánja Szent István királyról kapta nevét. P. Domonkos időnkint meglátogatta a Chilében és Uruguay-ban élő magyar közösségeket is. A magyar lelkesí teendők mellett P. Domonkos elnöke volt az argentinai Liszt Ferenc Társaságnak, amely tisztségben komoly zenekulturális tevékenységet fejtett ki ének- és hangversenyek (zongora és zenekar) rendezésével. 1986-ban, a Liszt évfordulón, P. Domonkos 12 hangversenyt rendezett és előadásokat szer-

Folytatás a 8. oldalon.

lakó magyar hívek (Unna, Fröndenberg, Hemer, Halting) minden hónap első vasárnapján találkoznak. Tagjai a münsteri Magyar Katolikus Misszió részét képezik.

A szentmise a szokásos időben, fél négykor, kezdődött. A napi evangéliumból kiindulva, szentbeszédében a főlelkész kiemelte, hogy a tudás nem feltétele annak, hogy higgyünk. A hithez Isten iránti bizalom szükséges, de ugyanakkor mindig készen kell állnunk arra, hogy tudásunkkal számot adjunk hitünkön.

A szentmisét fényképezés (képünk), kávézás és megbeszélés követte.

Sayti Magdolna

SZÁJRÓL SZÁJRA

Friedrich von Schiller

Az 1759-ben született és 1805-ben elhunyt költő, drámaíró, halálának kétszázadik évfordulója alkalmából 2005-öt Németországban Schiller-évként ünneplik. Talán nem általánosan ismert, hogy bár kora ifjúsága óta foglalkozott irodalommal, filozófiával, először jogi tanulmányokat folytatott, majd az orvostudományok felé fordult és azoknak befejezése után katonaoorvos lett. Legisikeresebb drámáját - a *Die Räuber*-t - Mannheimban mutatták be 1782-ben. Schiller ekkor 23 éves volt!

Barátság fűzte az antikizáló klasszicizmus másik lángelméjéhez, a németiség legnépszerűbb költőjéhez, Goethehez. Schiller - rajongva - így nyilatkozott Goethéről:

- Ha összehasonlítom magam veled, úgy érzem, semmi vagyok.

A nem könnyen lelkesedő Goethe, aki nem volt bámulója íróársainak, Schiller esetében kivételt tett.

- A nagyság fluiduma árad mindenből, amit csinál. Nagysága egyként megnyilvánul, ha teázóasztal mellett, vagy az államtanácsban ül - mondotta róla.

Fiatal éveiben Schiller szívesen muzsikált, különösen a hárfát kedvelte. Az ő idejében is megtörtént, hogy a zenekedvelő lakóitársai nem osztoztak ebben a szenvedélyben. Schiller szomszédja nemcsak ezek taborába tartozott, hanem különösen a hárfát utálta. Egy alkalommal

belebotlott a szobájából kilépő költőbe és némi éllel odavetette:

- Herr Schiller, maga úgy hárfázik, mint Dávid király, csak rosszabbul!

Schiller elmés válasza:

- Ön pedig úgy beszél, mint Salomon király, csak ostobábban!

1792 augusztusában a Francia Konvent úgy döntött, hogy a szabadságharcma: a Tell Vilmos szerzőjét, Friedrich Schillert, francia állampolgársággal tisztelt meg. A határozat el is készült, de a bürokrácia abban az időben sem működött jobban, az állampolgársági díszokiratot - tévesen - Monsieure Giller névre címezték. Így aztán a megtisztelő kitüntetés híre csak öt évvel később jutott el Schillerhez.

De hogy Franciaországból más vélemények is származnak, arra legyen példa a következő anekdota:

Victor Hugo egyszer Turgenyevvel társalagva, így vélekedett:

- Schiller (!) Torquato Tassója távolról sem oly remekmű, mint amilyennek tartják.

- Bocsánat - szölt közbe az orosz író - a Torquato Tasso nem Schiller, hanem Goethe műve.

Victor Hugo egyáltalán nem jött zavarba. Felvágta fejét és közölte:

- Ha Valaki Victor Hugo, nem tartozik ismermi minden középszerű Rajnán túli író.

Közreadta: Ramsay Győző

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefontaszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmisék helyé és ideje után. Megtalálható még a MKPK honlapján is:
<http://www.katolikus.hu/nov.html>

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttő György főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax: 0044/20/8992 2054**. Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton.

ÉSZAK-ANGLIA:

Rochdale: Magyar Egyesület székházában. 76 a/78, Milnrow Road, minden hónap második vasárnapján 15.00-kor.

Wolverhampton: St. Andrew anglikán templomban. St. Andrew Close, Hunter Street-ről, minden hónap harmadik vasárnapján 15.00-
Bradford: Magyar Egyesület székházában. 4, Walmer Villas, minden hónap harmadik vasárnap utáni szerdán, délelőtt 11.00 órakor.

Nottingham: Lengyel templomban, 2, Sherwood Rise, minden hónap negyedik vasárnapján 12.30-
Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, **Telef./Fax: 0044-(0)1706/64 39 37**.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc, Ungarische Röm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72**. Misézó helyek: Bécs, vasárnapként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7.

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor; szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Telefon: 0043-1-317 3656**

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, **Telefon: 0043/33/527 108**

Grác: szentmise vasárnapként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz., Ft. Mag. Papp Tibor lelkész, Ugrí Mihály gondnok, **Telef.: 0043/316/68 35 08**;

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, T: **0512/204 103**

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, T: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax).

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap 12 órakor az Orsolyita-zártdában, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Rue del'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/, Érdeklődni: Ft. Galambossy Andre, **Telef./Fax: 0032/2/64 85 336**.

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongroise, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, **Telefon: 0032/4/22 33 910**; **Fax: 0032/4/221 16 09**.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-12-ór, augusztus kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax: 0033/1/42 08 61 70**;

Dél-Franciaország: Ft. Filóp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, **Telefon: 0033/4/78 501636**

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Túrós Dezső plébános. Am Kirchberg, D-89438 Eppisburg (Holzheim), **Telefon: 09075/6136**.

BAMBERG-EICHHÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye: nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landsbut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, **Telefon: (0911) 507 57 96**

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. **Telefon: (021)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60**.

FRIBOURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegyék Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenbach, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen. Erd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Ellinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe. **Telef./Fax: (0721) 68 72 15**

BERLIN-i és HAMBURG-i Egyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Erd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdammer 20, D-20099 Hamburg, **Telef.: (040) 25 077 83**.

KÖLN-i Főegyházmegye és AACHEN: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theoboldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: ungarzentrum@netcologne.de **Telefon: (0221)238060**. Fax: 0221/232120; <http://www.Ungarzentrum.de>

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. **Telefon: D-0049-07034-270342**.

Budapesten, az Országház közelében. V. ker. 2 x 2 szobás, színvonalas, igényesen felújított, parkettás, napos, csendes lakás eladó. Kb. 90 m²-es, 3 em. felvonó, előszoba, konyha, fűrdőszoba, külön zuhanyozó, WC, kirkóház gázfűtés. Ára: 160 000,- €. Érdeklődni: 0049-(0)228/328 007 v. 0036-1/35 30 257.

52 éves, magyar nyelvű, betegápolásban jártas megbízható asszony, házzelvetőli gyakorlattal, jogosítvánnyal, Németországban, vagy bármelyik országban munkát keres, bentlakással. Tel.: 0036-30/33 77 505 vagy 0049-(0)174/137 00 19.

Hévízen (termálvíz) gyógyfürdő helyen apartmanok egész évben kiadóak, 10 €/fő. T/F: +36-83 34 10 63.

54 éves, betegápolásban és házzelvetésben gyakorlattal rendelkező nő, magyar családnál munkát vállal. Tel.: 0036-70/211 27 59.

Áron alul sürgősen! Balatonkeresztúron 2002-ben épült, nagyon igényes, parasztház stílusú, 120 m²-es ingatlan 40 m²-es vendégházzal, székelykapuvall, látortási lehetőséggel, tökéletes infrastruktúrával 110.000 Euróért eladó. Tel.: 0036-209/723 650.

Szentendrén, a 11-es út mellett, kertek, két bejáratú, irodának és vállalkozásnak is megfelelő családi ház eladó. Tel.: 0036-26/326 647, dr. Hamvas.

Sárvári termálfürdőtől 13 km-re, vörösfenyő mestergerendás, 65 m²-es családi ház, 932 m²-es bekerített tellekkel, gémes kúttal, 7 Mio. Ft-ért eladó. Érdeklődés: T: 0036-1/221 95 41.

Limburg-Fulda-Mainz-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. **Telefon: (069) 24 79 50 21**. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Misszió - Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. **Telef.: (089) 982637, 982638, FAX: (089) 985419**. E-mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelheld 24, D-48157 Münster-Handorf. **Telefon (0251) 32 65 01**

PASSAU-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: Erd.: Ft. Szabó Árpád, Götzendorferstr. 5, D-94121 Salzweg, **Telefon: (08505) 12 29**.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eisingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach.

Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Ungarische Katholische Mission, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. **Telefon: 0711/2369190** E-mail: misio@ukgm-stgt.de v. istvan.gyuras@ukgm-stgt.de

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. R. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. **Telefon: (0931) 38 62 43**

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munkeudvein, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). **Telefon/fax: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG
Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon: 0039/06/684-26 20**. Misézó helyek: **Róma** - minden hó utolsó vasárnapján 11-12-ór. S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter bazilika Magyarok Nagyszombatja kápolnában minden kedden 7.45-10-ór. **Milánó** - minden hó első vasárnapján 10.30-12-ór. S. Maria della Sanità (Via Durini, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Firenze, Bologna, Padova, Torino, Palermo, Assisi, Catania.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich. **Telef.: 0041/1/36 23 303**. **Miszézó helyek:** Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Bern: Röm. Kath. Ungarnmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. **Telef: 0041/61/381 54 45 (Basel)**

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon: 00 41/22/7910458**;

Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678**;

Fribourg: Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30-12-ór, az Orsolyiták templomban, (rue de Lausanne). Lelkész: Ft. Pópa Péter, **Telefon: 0041/26/534 06 72** □

HIRDETÉSEK

Ötvenes, fiatalos hölgy szállodatkaritást, vagy munkát vállal magyarul beszélő családnál. **Telef: 0036/53 351 300 (18 óra után)**.

Magyarországi, exkluzív idekötések bentlakásos otthonban egy, illetve kétészleves apartmanok leköthetők. **Telef.: 0036-30/365 9591**. Web: www.biborevek.com

Magyarországi munkavállalók vállalknak, ápolást, konyhai kisegítő munkát, gyermekfelügyeletet. **Telef: 06/30/365 9591**.

Győr egyik legszebb helyén, 1400 m² telek családi házzal (megosztva is) eladó. **Telef.: 0049-(0)911/50 74 534 (20 óra után)**.

A szépség és az egészség a jó fogakkal kezdődik! Teljeskörű fogászati ellátás, implantáció is. Dr. Körmendy, 9400-Sopron, Árpád u. 6. **Telef.: 0036-99/340 707**, mobil: 0036-20/3262 662. www.kormendyent.hu, kormendy@chello.hu Info (D) 0241 162666, vagy 0172 9820844

Kiskőrösön két szobás, összkomfortos tanya, 24.574 m² területtel, vagy anélkül eladó. Városközponttól 5 km-re, autópályától 45 km távolható. **Telef.: 003620-5815740**

Nagy Magyar Zarándoklat Máriacellben, 2005. szeptember 17-én és 18-án.

A zarándoklat vezetője Bíró László püspök.

Ünnepélyes bevonulás a bazilikába szombaton, 17-én délután 5 órakor. Utána szentmise Kühár Ede atyával. Este gyertyás körmenet más zarándok csoportokkal együtt.

Vasárnap 10 órakor ünnepi szentmise, délután 2 órakor búcsú-ajátosság.

Valentín Géza ausztriai főlelkész

F. Teres Ágoston S.E.
"NAGY JEL AZ ÉGEN"
AZ ÚJJÁÉLEDŐ RÓZSAFÉNY

A jelen írás szerzője, Teres Ágoston jezsuita atya, tudós csillagász-képzett misztikus és teológus. Ez a munkája vallomása is, amely bepillantást enged hosszú évek közösségi imádságok tapasztalatába. Ez a tapasztalat pedig azt igazolja, hogy a rózsafény áhítatos imádkozása a keresztény meditáció magaslataira vezetheti a hívő embert... Nem csupán távoli kultúrák elmélkedési módszereinek átvételéből gazdagodhat hitéletünk, hanem különösen is megerősödhet attól, ha az imádkozó keresztény évszázadok gazdagságát tudja újra felfedezni és magáévá tenni.

Teres Ágoston, Nagy jel az égen, Az újjáéledő rózsafény. Új meditációk II. János Pál pápa apostoli leveléhez, Korda Kiadó, Kecskemét, 2004. **Telef.: 0036-76/328-977**.

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

EURÓPÁI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivataltól postázott újság előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések betűnként: 0,10 € „Jelige” - postaköltség 5,00 € Üzleti-, nyereséges hirdetés betűnként 0,20 Nagybetűs sorok betűnként 0,40 Egyszerű, 1 „pontos” keret 10,00 Különhasos hirdetés az összeg kétszerese. Kétszáz hívatásokat esetenként árazunk. Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %-os, határozott hirdetésnél 20 %-os, ill. egészévi hirdetés esetén 30 %-os kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után küldünk!

A hirdetések szövegért, stílusáért a szerkesztőség nem felel!

+ P. DOMONKOS LÁSZLÓ...

Folytatás a 7. oldalról

vezett az ország más városiban is. Könyvet írt, amiben ismertet a Kodály-módszert az ének- és zenetanításban. Ennek alapján meghívták az Egyesült Államokba is, ahol megrendezésre került az első nemzetközi Kodály szimpózium. Visszatérve Argentínába, az egyetemeken és tanárképző főiskolákon adott kurzusokat a Kodály-módszerről. 1992-ben Kodály-kiállítás szervezett a Mindszentnyumban.

P. Domonkos lelképásztori tevékenysége kiterjedt egész Argentínára, ahol kb. 25-30 ezer magyar élt. A következő helyeken voltak magyar r. k. egyházi közösségek: Buenos Aires-ben, Temperleyben, Valentin Alsina-ban, Wilde-ben, Plátanos-on, Olivos-on, Chilaver-en és Morón. 1991-ben és 1994-ben Miklós-háza Attila püspök is meglátogatta az argentinai magyarokat, akit az atya elvitt Chaco-ba és elzárándokoltak Lujan-ba is, Argentína legnagyobb búcsújáró helyére. P. Domonkos hálaadó zarándoklatot vezetett ide 1991-ben Mindszenty hazaszállítása alkalmából, amin kb.1000 hívő vett részt. A bazilikában elhelyezték a magyar zászlót az akkori magyar követ jelenlétében.

P. Domonkos igazi missziós lélekkel 39 éven át gondozta az argentinai magyarokat. Szívét, lelkét beleadta feladatába, amit a Jó Pásztor bízott rá. Minden évben megrendezték Szent István ünnepét és a Magyarok Nagyszombatja ünnepét. A sok munka felőlőre az atya erejét, és cukorbetegsége miatt nehezebb esett a járás, továbbá látása is nagymértékben csökkent. Ezért 1996-ban hazatért Magyarországra, ahol először rendjének községi rendházában élt, ahol a város jellegzetes színtőlétét vált a mindenki elbeszélgető, fehér botos atya. Utolsó éveit a székesfehérvári Papi Otthonban visszavonultságban töltötte, ahol gyakran felkeresték öt rendtartásai és tisztelői. Hosszú, fájdalom betegség után, 2005. május 8-án magához szőlította hűséges szolgáját az Úr Jézus. Élt 85 évet, 64-et a Verbita rendben, és 59 évet missziós papi szolgálatban.

Miklós-háza Attila

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

*
Felelős kiadó:
Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay György,
Szamosi József (elavuló- és ártételező szerkesztő) és Vincze András.
*
Redakción és Hirasgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATURA
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

*
Abonnemnt für ein Jahr: 15,— €
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—
*

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1,50 €
Előfizetési ár egy évre 15,- €
Tengerentúlra US\$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK”.
Postbank München
Konto-Nr.: 606 30-803 - BLZ 700 100 80
*
Erscheint 11 mal im Jahr.
Satz: ÉLETÜNK
*
Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheid 11,
82256 Fürstenfeldbruck
*
Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
*
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.